Opłata pocztowa uiszczona ry zaltem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען!

היינט 8 זייטען!

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 245 (933 | Łódź, Poniedziałek 25 Październ. 1926 | פֿירטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאג יז מרחשון תרפ״ז | Nr. 245 (933

24-71 אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

אנטיסעמיטישע אונרוהען אין בודאַפּעשט

אונגאַרישע סטודענטען בעפאַלען און שלאָגען יודען

בודאַפּעשט, 24 (ספּעציעלע דעפּעשע צום „נייעם פאָלקסבלאַט"). אונגאַרישע סטודענטען זענען אין איניגע שטאָדט-טיילען אָנגעפאַלען אויף יודען און זיי צושלאָגען.

אין דער זעלבער צייט האָבען אַנטיסעמיטישע סטודענטען זיך געוואָרפען אויף יודישע סטודענטען און אויך מערדערליך זיי געשלאָגען. איין יודישען סטודענט האָבען די כוליגאַנעס דורך אַ פענסטער אַרויסגעוואָרפען אויף דער גאַס.

איבערגעריסען די פּויליש-דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

בערלין, 24 (אַטע) „וועלט אַם אָווענד" טיילט מיט, אַז אין די האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען פון פּוילען מיט דייטשלאַנד איז אַריינגעטרעטען אַן איבעררייס, צוליב דעם, וואָס די דייטשע דעלעגאַציע האָט פערלאַנגט די זעלבע בעזעצונגס-רעכט אין פּוילען פאַר די דייטשע גייסטליכע, ווי פאַר סוחרים און אינדוסטריעלער.

אונטערגעגאַנגען אַן ענגלישער קרייצער-שיף.

60 פּערזאָן דערטרונקען געוואָרען.

לאָנדאָן, 24 (אַטע) דער קרייצער פון ענגלישען פלאָט „האַלעריאַ" איז צוליב אַ הוראַגאַן, וועלכער האָט געווילדעוועט אין דער געגענד פון די בערמודען-אינזלען דערטרונקען געוואָרען. דער קרייצער איז געווען פון אַ פערגרעס פון 1250 טאָן. אויף איהם האָבען זיך געפונען 4 האַרמאַטען און 80 פּערזאָן, 20 פּערזאָן מיט דעם קאַפּיטאַן האָבען זיך געראַטעוועט. די איבעריגע זענען דערטרונקען געוואָרען.

25,000 זלאָטעס פאַר נויטליידענדע אין ארץ-ישראל

האָט בעשטימט די וואַרשאַוער קהלה.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון קהלה-ראַט איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַסיגנירען 25,000 זל. לטובת די עמיגראַנטען פון פּוילען אין ארץ-ישראל, וועלכע ליידען פון קריזיס. ס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען 2 פאָרשלאָגען: פון ראַטמ. לעוו (פּ.צ.) וועגען אונצוטרוי פאַר'ן פּרעזעס דעפּ. קירשבראָון און פון ראַטמ. פּאָט („בונד") אַז דעפּ. קירשבראָון מעג אַרויסטרעטען אומעטום אָבער נאָר אין זיין אייגענעם נאָמען.

מיט די שטימען פון „בונד" און ציוניסטען איז אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאָג פון ראַטמ. פּאָט. די „מזרחי" איז נישט געווען. „אַגודה" האָט געשטימט דעגען.

עקס-קייזער ווילהעלם איז נעבעך אַ גרויסער... קבצן.

בערלין, 24 (אַטע) דער שטאָט-ראָט פון דעם האָלענדישען שטעטעל אימונדען, וועלכע האָט אין קריגס-צייט אָנגערופען איהר הויפּט-גאַס אויפ'ן נאָמען פון געוועזענעם דייטשען קייזער ווילהעלם. האָט זיך איצט געווענדעט צו ווילהעלם'ען וועגען בעשטימען אַ סובסידיע לטובת דער פייערונג צום 50-יעהריגען יובילעאום פון ענטשטעהען פון שטעטעל.

ווילהעלם האָט אָבגעענטפערט מיט אַן'איינגעהענדיגען בריף, אין וועלכען ער שרייבט, אַז זיינע איינקונפטען זענען אַזוי קליין, אַז ער קאָן זיך נישט ערלויבען צו שיקען אַפילו איין האָלענדישען גולדען לטובת דער פייערונג.

„אַ שוואַרצער טאָג פאַר דייטשלאַנד"

וואָלט נעהמען ווילהעלם'ס צוריקקומען.

בערלין, 24 (אַטע). דער פּרעזידענט פון רייכסטאָג לעבע האָט ערקלערט פאַר פּרעסע-פאָרשטעהער, אַז די סאָציאַליסטישע פראַקציע וועט בקרוב אַריינטראָגען אַ פאָרשלאַג אין פאַרלאַמענט, וועגען אויף ווייטער אונמעגליך מאַכען ווילהעלמ'ס צוריקקומען קיין דייטשלאַנד.

ווען ווילהעלם — האָט ווייטער ערקלערט דער פּרעזידענט — זאָל בגנבה זיך אַריינבעקומען אין לאַנד, וואָלט עס געווען פאַר דייטשלאַנד אַ שוואַרצער טאָג.

ענגלישע קאָלאָניעס ווילען די ליקווידאַציע פון'ם קוילען-שטרייק.

לאָנדאָן, 24 (ספּ. טעל.) אויף דער קאָנפערענץ פון דער בריטישער אימפּעריע האָבען די פּרעמיער-מיניסטאָרען פון די בעזונדערע קאָלאָניעס שאַרף אַטאַקירט די ענגלישע קוילען-פּאָליטיק.

די מיניסטאָרען האָבען זיך בעקלאָגט, אַז צוליב'ן מאַנגעל פון קוילען, האָבען זיך הונדערטער אונטערנעהמונגען אין די קאָלאָניעס געמוזט אָפּשטעלען. ס'איז אויך אָנגעוויזען געוואָרען, אַז ענגלאַנד האָט שטאַרק געליטען אויף איהר פּרעסטיזש, אַ דאַנק דער פערציהונג פון שטרייק.

די פאָרשטעהער פון די קאָלאָניע-רעגירונגען האָבען פאָרגעשלאָגען זייער פּערמיטלונג ביים ליקווידירען דעם לאַנג-דויערנדען שטרייק.

ענגלישע פאַשיסטען דראָהען.

לאָנדאָן, 24. (ספּעצ. טעל.) דער גענעראַל-סעקרעטאָר פון די שטרייקענדע קוילען-אַרבייטער קוק האָט בעקומען אַ דראָהונגס-בריף פון די ענגלישע פאַשיסטען. אינ'ם בריף ווערט געזאָגט, אַז אויב קוק וועט נישט אויפהערען זיין אַנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט, וועט ער נאָך ערגער אָפּשניידען ווי מאַטעאָטי.

דייטש-ענגלישע עקאָנאָמישע דערנעהנטערונג.

בערלין, 24 (ספּ. טעל.) דער דייטשער אינדוסטריעלער - פערבאַנד האָט דערהאַלטען אַן'איינלאַדונג פון דער ענגלישער „פעדעריישאַן אָף אינדוסטריעלס" צו קומען קיין לאָנדאָן אויף אַ קאָנפערענץ וועגען געמיינזאַמע פראַגען

ספּאָרט.

„לעגיאַ" (וואַרשאַ) — „טוריסטען" 2:1 (2:1)

היינט—פּראָצעס פון יעקב-הערש שלענצקי,

וועלכער האָט דער'הרג'עט דעם בעקער-אַרבייטער, רפאל וויטקאָווסקי.

נאָכ'ן אָנפאַל האָט שלענצקי ערקלעהרט: „איך האָב איהם געשאָסען צוליב אידעאישע מאָטיוען, ווייל ער איז אַ פּראָוואָקאַטאָר"

דעם 6. יולי ה. י. האָלב 6 פאַרנאַכט איז אין לאָדז פאָרגעקומען אַ פּאָליטישער מאָרד אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פּראָצעס געגען די 41 אַרעסטירטע אין נאָדעל-פּעראיין, וואָס איז דאַן פאָרגעגאַנגען אין לאָדזער קרייז-געריכט.

איינער פון די הויפּט-עדות מצד דער בעשולדיגונג אין דעם דאָזיגען פּראָצעס איז געווען דער בעקער-אַרבייטער רפאל וויטקאָווסקי (אַ יוד) 25 יאָהר אַלט, וועלכער האָט לעצטענס געוואוינט אין קאַליש אויף וואָדנאַ 11. דערזעלבער איז געווען אַמאָל פאָרזיצער פון דער קאָמוניסטישער יוגענד-אָרגאַניזאַציע אין קאַליש און מיט 2 יאָהר צוריק האָט ער געוואוינט אין לאָדז. דער אַרעסט פון די 41 זאָל האָבען פאָרגעקומען לויט זיין אָנווייזונג.

אויף דעם דאָזיגען פּראָצעס איז וויטקאָווסקי אַרויסגעטראָטען אַלס עדות, און געשטיצט די בעשולדיגונג.

דעם 6. יולי, האָלב 6 פאַרנאַכט איז וויטקאָווסקי געגאַנגען צו דער קאַלישער באַהן, כדי אַהיימצופאָהרען קיין קאַליש. ווען ער האָט זיך געפינען עטליכע שריט פון וואָקזאַל, איז אַ יונגערמאַן, וועלכער איז די גאַנצע צייט נאָך איהם נאָכגעגאַנגען, צוגעגאַנגען נאָהענט צו וויטקאָווסקי'ן און בליץ-שנעל אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער, און פון הינטען אויף איהם 3 מאָל אויסגעשאָסען.

די ערשטע קויל האָט נישט געטראָפען. די צווייטע און די דריטע זענען געבליבען שטעקען צווישען דער 6-טער און 7-טער ריפּ. וויטקאָווסקי איז געפאַלען אַ שווער-פערוואונדעטער, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

דער שיסער האָט אַוועקגעוואָרפען דעם רעוואָלווער און זיך געלאָזט לויפען צו דער קאַראָלעווסקי גאַס.

דער רייטער-פּאָליציאַנט, וועלכער איז געשטאַנען ביים וואָקזאַל, האָט 3 מאָל אויסגעשאָסען אין דער לופט, און אַלאַרמירט דעם 6-טען פּאָליציי-קאָמי-

יעקב הערש שלענצקי.

דאָס בילד איז אויפגענומען תיכף נאָכן אָנפאַל.

סאַריאַט, פון וואַנען ס'איז באַלד אַרויס אויפ'ן אָרט פון דער געשעהעניש אַן'אָפּטיילונג פּאָליציאַנטען מיט די פּושאָדאָווניקעס שורגאָט און פּאָמאָרסקי בראש.

די אָפּטיילונג פּאָליציי האָט זיך געלאָזט אין אַ געיעג נאָך דעם שיסער און איהם געכאַפּט אויף קאַראָלעווסקאַ גאַס ביים טויער נומער 22.

דעם פערהאַלטענעם שיסער האָט מען צוריקגעבראַכט צום אָרט פון אָנפאַל, וואו ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער ערשטער פערהער.

וויטקאָווסקי האָט, ווייזענדיג מיט'ן פינגער, ערקלערט, אַז דאָס איז דער, וועלכער האָט אויף איהם געשאָסען, און אַז פּערזענליך קען ער איהם נישט.

ביי דער אויספאָרשונג האָט דער אָנפאַלער ערקלערט:

„איך הייס הערש שלענצקי, 22 יאָהר אַלט, אַ גערבערווערקער שוסטער, וואוין בושעזשינער 35. איך האָב געשאָסען אין וויטקאָווסקי'ן צוליב אידעאישע מאָטיוען, דערפאַר, ווייל ער איז אַ פּראָוואָקאַטאָר און האָט פערראַטען מיינע חברים. „איך בין אַ קאָמוניסט".

וויטקאָווסקי איז דערנאָך אין שפּיטאָל געשטאָרבען.

אַזוי ווי די פּאָליטישע פּאָליציי האָט ערקלערט, אַז וויטקאָווסקי איז נישט געווען קיין פּאָליציי - פונקציאָנאַר, איז שלענצקי'ס פּראָצעס נישט פאָרגעקומען אין שטאַנד-געריכט, נאָר איבערגעגעבען אין אַ געוועהנליכען געריכט.

דער פּראָצעס פון יעקב הערש שלענצקי קומט פאָר היינט אין לאָדזער קרייז געריכט, ער האָט בעקומען 2 בעשולדיגונגס-אַקטען. איינעם פאַר געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און דעם צווייטען פאַר אויספיהרען אַ מאָרד איבער רפאל וויטקאָווסקי.

אַלס פערטיידיגער טרעט אַרויס דער אַדוואָקאַט האָניגוויל פון וואַרשאַ.

לעטיש-פּוילישער האַנדעלס-אָפּמאַך איז געשלאָסען-געוואָרען אין ריגא.

ר י ג אַ, 24. (ספּעציעל צום נײעם „פאָלקסבלאַט") דאָ איז געשלאָסען געוואָרען אַ האַנדעלס אָפּמאַך צווישען לעטלאַנד און פּוילען. דער דאָזיגער אָפּמאַך וועט האָבען אַ קאָלאָסאַלען איינפלוס אויף דער ווייטערדיגער פּאָליטישער געשטאַלטונג פון דיביידע לענדער.

דעפּוטאַטען זענען זיך נוקם אין דער רעגירונג.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש) ווי מיר דערוויסען זיך, איז אין די לייטענדע פּאַרלאַמענטאַרישע קרייזען פאַרהאַן אַ בעשלוס אַריינצוטראָגען אויף דער ערשטער זיצונג פון דער סיים-סעסיע אַ פאָרשלאָג צוריקצורופען אַלע מיטגלידער פון דער רעגירונג און מלוכה-בעאַמטע פון די פּאָסטענס, וועלכע זיי פערנעמען אויפ'ן אויפטראַג פון דער רעגירונג אַלס קאָנטראָלערען, רעוויזאָרען אין פינאַנץ-אינסטיטוציעס א. ד. ג. און וועלכע בעקומען פון די אינסטיטוציעס אַ געהאַלט.

די איניציאַטאָרען זענען זיך מודה, אַז דער געדאַנק איז ענטשטאַנען צוליב דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען צוריקרופען די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען פון די פּאָסטענס אין די אַקציען-געזעלשאַפטען, וואָס זענען פערבונדען מיט דער רעגירונג, אָדער קריגען פון איהר שטיצע.

געשלאָסען די צווייטע סעסיע פון יודישען קולטור-ראַט אין עסטלאַנד.

ר עוועל, (ספּ. טעל.) ס'איז געשלאָסען געוואָרען די צווייטע סעסיע פון יודישען קולטור-ראַט. די אַרבייט פון דער סעסיע האָט געדויערט 2 טעג.

די יודישיסטען און פּועלי-ציוניסטען, וועלכע האָבען דעמאָנסטראַטיוו פערלאָזען דעם זיצונג-זאַל, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאָדערונג איבערצוקוקען די פראַגע וועגען דער אונטערריכטס-שפּראַך אין די יודישע שולען, האָבען אויך נישט אָנטיילגענומען אין דער לעצטער זיצונג.

צוו. אַנד. איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס, אַז אין די שולען, אין וועלכע דער אונטערריכט ווערט געפיהרט אויף יודיש, בלייבט אויך אויף להבא יודיש אַלס אונטערריכטס-שפּראַך.

אין ביידע שולען וועט דער אונטערריכט געפיהרט ווערען אויף דער שפּראַך, פאַר וועלכער עס וועלען זיך אַרויסזאָגען די מעהרהייט פון די עלטערן.

פאַר א דייטש-איטאַליענישען אָפּמאַך?

בערלין, 24 (ספּ. טעל.) אין די היגע גוט אינפאָרמירטע פּאָליטישע קרייזען לייקענט מען אָפּ די ידיעה, אַז ס'זאָל פאָרקומען אַ בעגעגעניש פון שטרעזעמאַן מיט מוסאָליני. ס'ווערט אָבער פעסטגעשטעלט, אַז צווישען זיי האָט זיך אָנגעהויבען אַ דיפּלאָמאַטישער מיינונגס-אויסטויש וועגען אַן אַרביטראַזש-טראַקטאַט און וועגען אַ פריינדשאַפטס-אָפּמאַך צווישען ביידע מלוכות, די איניציאַטיווע צו די נאָהענטסטע בעציהונגען זאָל אַרויסגעהען מצד איטאַליען.

וויען, 24 (ספּ. טעל.) אין צוזאַמענהאַנג מיט די ידיעות וועגען אונטערהאַנדלונגען צווישען דייטשלאַנד און איטאַליען וועגען אַן אַרביטראַזש-טראַקטאַט און אַ פריינדשאַפטס-אָפּמאַך ווערט דאָ אין די דייטשע קרייזען פערזיכערט, אַז צו די אונטערהאַנדלונגען איז נאָך נישט געקומען.

די איטאַליענישע דיפּלאָמאַטישע קרייזען פערהאַלטען זיך אין דער דאָזיגער פראַגע מיט רעזערוו.

דעפּ. קירשבראָן פערענטפערט זיך.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). צוליב דעם פּאָמעל וואָס האָט אַרויסגערופען דעפּ. קירשבראָן'ס בעזוך ביים פּרעמיער באַרטעל וועגען די יודישע קהלות אויף די קרעסען, האָט דעפּ. קירשבראָן ערקלעהרט, אַז ער האָט בעקומען אַ בריף פון „חפץ-חיים" און אַנדערע רבנים, אַז ער זאָל אין דער קהלות-פראַגע אויף די קרעסען אונטערשטיצען די בעשלוסען פון דער לעצטער קאָנפערענץ פון דער אגודת הרבנים.

קאָנפערענץ פון קליין-הענדלער.

וואַרשאַ, 24 טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט האָט זיך אָנגעהויבען די קאָנפערענץ פון די קליינהענדלער וועגען „ריטשאַלט". ס'זענען אָנוועזענד 50 דעלעגאַטען, דערונטער 30 פון דער פּראָווינץ.

ערד-ציטערניש אויף קאַווקאַז.

טיפליס, 24 (ספּעציעלע טעלעגראַמע צום „נײעם פאָלקסבלאַט") אין דער אומגעגענד פון לעניני-קאַמען איז פאָרגעקומען אַ שטאַרקע ערד ציטערניש. די גאַנצע שטאָדט איז פערניכטעט, אַלע הייזער זענען איינגעפאַלען, עס זענען פערהאַן איבער 300 הרוגים, אויך פון די שטעדט באַראַקי און באַרלי זענען געבליבען נאָר חורבות.

נאָך דער „ודוי" פון דער סאָוויעטישער אָפּאָזיציע.

מאָסקווא, 24 (ספּעצ. טעל.) דער צ. ק. פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי האָט בעשלאָסען אויפצופאָדערן זינאָוויעוו'ן אַרויסצוטרעטען פון דער לייטונג פון „קאָמאינטערן" און טראָצקי'ן — פון „פּאָליטביוראָ".

סאָוו.-ענגלישע אונטערהאַנדלונגען

נישט געבראַכט צו קיין רעזולטאַט.

לאָנדאָן, 24. (ספּ.) האַלב אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אַז די סאָוויעטיש-ענגלישע אונטערהאַנדלונגען האָבען נישט געבראַכט צו קיין שום רעזולטאַטען. ווייל קראַסין האָט נישט געקענט געבען קיין גענוגענדע גאַראַנטיעס וועגען צוריקצאָהלען די חובות און וועגען אויפהערען די אַנטי-ענגלישע פּראָפּאַגאַנדע אין ענגלאַנד און אין אויסלאַנד.

קאָנפליקט פון וואַרשאַווער ראַבינאַט מיט'ן רעגירונגס-קאָמיסאַר

צוליב מקבר זיין דאָס אַש פון פערברענטען יוד חיזעל.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען די לויה פון דער אַש פון דעם פערשטאָרבענעם וויזעל, וועלכער האָט איבערגעלאָזט אַ צוואה, אַז מען זאָל זיין קערפּער פערברענען און דאָס אַש בעגראָבען אויפ'ן יודישען בית-עולם.

צו דער לויה זענען געקומען עטליכע הונדערט פערזאָן. די קהלה האָט זיך אָבער געהאַלטען אָן דעם בעשלוס פון ראַבינאַט און נישט ערלויבט די טרומנע מיט דעם אַש צו בעגראָבען.

די קבורה איז טאַקי נישט פאָרגעקומען און די משפחה האָט אָנגעהויבען בעמיהונגען ביי דער מאַכט.

וואַרשא, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין מיטען דער היינטיגער זיצונג פון קהלה-ראַט האָט דער וואַרשאַווער רעגירונגס-קאָמיסאַר טעלעפאָניש אָנגעקלינגען צום דעפּ. קירשבראָן און פעראָרדענט, אַז ס'זאָל אויסגעמיהרט-ווערען די צוואה פון פערשטאָרבענעם וויגעל, און דאָס אַש זאָל בעגראָבען-ווערען אויפ'ן בית-עולם.

דעפּ. קירשבראָן האָט געענטפערט, אַז די קהלה קען וועגען דעם נישט דעצידירען און די פראַגע וועט נאָכאַמאָל בעהאַנדעלט-ווערען דורכ'ן ראַבינאַט.

„לעטוא" נעגעז פּוילען.

קאָוונאָ, 24 (ספּ. טעל.) די אָפיציעלע צייטונג „לעטוואַ" פּאַלט ווידער שטאַרק אָן אויף פּוילען צוליב דער פראַגע וועגען טראַנזיט איבער'ן ניעמאַן. די צייטונג שרייבט, אַז נאָכ'ן שליסען דעם רוסיש-ליטווישען טראַקטאַט וועט די דאָזיגע פראַגע ענדליך צום פריהלינג רעגולירט ווערען.

קאָוונאָ, 24 (ספּ. טעל.) די רעגירונגס-קרייזען האָבען דערהאַלטען אַ נאָכריכט, אַז די ווירטשאַפטליכע ערוואַרטונגען וואָס ליטע האָט געהאַט אויף רוסלאַנד, וועלען נישט מקוים-ווערען און וועלען נאָר אין אַ קליינער מאָס פערבעסערען די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון ליטע.

אין די ליטווישע סיים-קרייזען הערשט דעריבער אַ געדריקטע שטימונג.

צוליב א קאָנפליקט אין א. א. י.

איז אָפּגעלענט-געוואָרען די ערעפענונג פון אַקאַדעמישען הויז.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). צוליב דעם, וואָס די לינקע אַקאַדעמיקער האָבען זיך אָפּגעזאָגט אַריינצוטרעטען אין אַ קאַדעמישען הויז, וועט דער „אוקסיליום אַקאַדעמיקום יודאַאיקום" דערווייל נישט געעפענט-ווערען.

ס'איז מעגליך, אַז ער זאָל איבערגעגעבען-ווערען צו אַן אַנדער צוועק.

קומט און איבערציינט אייך!
אַלער אַרט ביטעם. פּאַראַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס אין אַלע געריכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אָנגעבעטען, אַנגעשטעלט, אַמבילינסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פּאַלאַניא" אַלעיא 1 מאַי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונג אין אַלע שווערע-אָנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שחיצער
איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט אייגענע קאָסטען.
מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

רעיעל און ביליג!
דעם גרעסטען אויסוואַהל פון
שמידהל געבעטע
פון אייגענער טישלעריי.
ספּרט. פּאַסענער, אויך טאַפּעצירער-אַרבייט, מאַטראַצען, קאָזעטקעס און אָטאָמאַנעס.
רעפּעראַטורען צו ביליגע פּרייזען.
איז נאָר צו בעקומען ביי
ג. לעוואָוויטש, לאָדז,
פּולנאָצנאַ 5, אין הויף רעכטס.
קומט און איבערציינט אייך! קומט און איבערציינט אייך!
בעמ.: איך האָב געעפענט אויף רזשגאָווסקאַ 16 (גייערס מאַרק) אַ פיליע, ווי מען בעקומט פערשידענע מעבעל-געגענשטענדע, ווי אויך טאַפּיציר-אַרבייט: מאַטראַצען, פּאָטעלען, קאָזעטקעס, אין די בעסטע פּאַסענער געבעטע שמידהל און ווינער שטיהל אין באַ און אויף אַטעם.
רעיעל און ביליג!

דר. י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,tel. 11-87.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אינדערהיים פון 8 ביז 10 פריה און פון 3 ביז 5 נאָכמ. און אין לעטשניצע „פּאָמאָך".

Dr. med. J. POLAKOW
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37, 39–75.
נעהמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גייערס מאַרק פּעטריק. 294.

ד"ר י. שעפּס
געבורטסהעלפער און פרויען-אַרצט
איבערגעצויגען אויף ווסכאָדניאַ 36
1282 שפּרעכשטונדען פון 4½ ביז 7 אָוונד.

Dr. med. Różaner
ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען
בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זאָנע
נאַרוטאָוויטשאַ 9, 1. שטאָק. טעלעפאָן 48.98
נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 8 אָוו.

מאַסאַזש-און היילגימנאַסטיק-קאַבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
דיקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, בעגייען-שמערצען, פּעטזוכט, אַרטריטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גענעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען).
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

ד"ר מ. וואָלפסאָן
17 ווסכאָדניא 17
טעלעפאָן 28-88.
1310 נעהמט אָן פון 5 ביז 7 אין אָווענד.

Dr. PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט – זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
וועגערישע- און האָר- הויט - קראַנקה מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. – נעמט אָן 9–1, 4–8 אָוו., דאַמען: 4–5

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5–7. 175
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med. Braun
פּאַלודניאָווא 23, טעל. 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל.)
נעהמט אָן פון 9–12 און פון 5–8 אָוונד.

Dr M. Klaczko
KILIŃSKIEGO 117
ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז- און האַלז-קראַנקה.
עמפּפאַנגט אין לעטשניצע „פּאָמאָך" (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1) פון 9–11, פון 3–5 נ"מ אין לעטשניצע פּעטריק. 62 פון 11–1 און פון 7–8 אָוו., אין דערהיים.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגערזשער 38, טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12 ביז 2 מיטאָג, אין דערהיים פון 6–8 אָוונד, זונטאָג—פון 11 ביז 12 מיטאָג.

א שפּיל
אויף יודישע נערוועז.

פון לעאָ קעניג.

עס וועט נישט זיין קיין גרויסע איבערראַשונג פאַר אונז — הגם אַ זעהר אָנגענומענע — ווען מיר וועלען זיך דערוויסען, ווער ס'זענען די אמת'ע פאַבריקאַנטען פון די לעצטע „אומרוהיגע קלאַנגען" פון רוסלאַנד און פון „וואַקסענדען דאָרטען אַנטיסעמיטיזם" און אַזוי ווייטער. עס זענען דאָ גענוג ווייסע כנופיות אין די גרויסע אייראָפּעאישע צענטרען מיט אַ גרויסער עמיגראַנטען-פּרעסע, וועמענס „גרויסע פּאָליטישע עובדא" בעשטעהט הויפּטזעכליך אין דעם, וואָס זיי בלאָזען אויף און צעבלאָזען אָט די כראָנישע אומרוהיגע קלאַנגען פון רוסלאַנד.

נישט ווייל מיר זענען איבערצייגט, אַז „דאָרטען איז איצט אַלץ רוהיג". עס וואָלט אפשר נישט נאַטירליך געווען אַן אַבסאָלוטע רוהיגקייט אין אַ לאַנד, וואָס לעבט דורך דעם גרעסטען און שווערסטען סאָציאַלען עקספּערימענט אין דער געשיכטע.

נאָר איין עלעמענט איז דאָ אין אייראָפּא, וועלכער איז שטאַרק נישט צופרידען פון דעם, וואָס מען לאָזט רוסלאַנד צורוה: דאָס זענען די עמיגראַנטען קאָלאָניעס, וועלכע האָפען אויף אומרוהיגע קלאַנגען פון רוסלאַנד און האָפענדיג, אַרויסקוקענדיג אויף זיי, הויבען זיי אָן אין זיי גלויבען און פערשפּרייטען.

אָט אין די אייגע נעסטען זענען ס'רוב געבוירען געוואָרען אָט די פּעריאָדישע אומרוהיגע נייעס פון רוסלאַנד, וועלכע האָבען געזאָלט שטערען די נאָרמאַלע בעציהונגען, וואָס אייראָפּא האָט ווילענדיג-נישט-ווילענדיג געזוכט צו שאַפען מיט רוסלאַנד.

אָבער מיט די לעצטע אומרוהיגע נייעס זענען די מלשינים ווייזט אויס אויסען אָפּצושרעקען אונז יודען. דאָס מאָל האָט מען אָנגעהויבען שטאַרק רעדען און פערשפּרייטען קלאַנגען, אַז ס'וואַקסט דער אַנטיסעמיטיזם אין רוסלאַנד, אַז מען האָט מורא פאַר פּאָגראָמען אויף יודען, אַז פּאָגראָמען קומען...

מען מוז אפילו מודה זיין, אַז די „קלאַנגען" האָבען אַ שטיקל „אָנהענג", די ווילדסטע קלאַנגען האָבען ס'רוב עפּעס אַן'אָנהענג אין דער ווירקליכקייט. און די פאַבריקאַנטען פון די קלאַנגען זענען שוין בריות צו געפינען אַזעלכע האַפּשיקעס, אויף וועלכע זייערע פאַנטאַסטישע נייעס אויפצוהענגען...

דאָס מאָל איז דער „אָנהענג" פאַר די נייעס די מעשה טראָצקי און זינאָוויעוו. ס'האָט זיך פונקט מעשה שטן געמאַכט, אַז די צעקריגטע רוסישע פיהרער זענען צוטיילט אויף יודען און נישט יודען. איז עס נישט אַ „בעווייז", אַז די יודען אין רוסלאַנד זענען איצט אין אַ גרויס געפאַהר פון פּאָגראָמען?..

שפּילט מען דערווייל אויף די יודישע נערוועז, און די איבערגעשראָקענע יודישע הערצער שרעקען זיך ווידער. ווער שמועסט, אַז ס'זענען אויך צווישען אונז דאָ אַזעלכע, וואָס האַלטען שוין אָפען די מיילער און זענען גרייט צו זאָגען: אַהאַ, וואָס האָבען מיר אייך געזאָגט!

אָבער מיר דאַרפען שוין זיין גענוג בעוואָרענט געגען די אומרוהיגע קלאַנגען, נישט דערפאַר, ווייל מיר גלויבען, אַז אַזעלכע טרויעריגע געשעהענישען זענען שוין אוממעגליך אין רוסלאַנד. הלואי וואָלטען מיר געהאַט כח אין דעם צו גלויבען. מיר ווייסען אויך גאַנץ גוט, אַז דער האַס צו יודען איז אין די ברייטע רוסישע מאַסען נאָך ווייט נישט אויסגעראָטען, כאָטש אָפיציעל און פּאַקטיש איז דאָרטען לעצטענס אַ סך געטון געוואָרען דעם אַנטיסעמיטיזם צו בעקעמפען.

נאָך מעהר: מיר קענען אפילו צוגעבען, אַז אַ געוויסער מין יודען איז דאָרט בענוגע טאַקטלאָז, זיך צו פערשאַפען נייע שונאים.

אָבער נאָך בעסער ווייסען מיר, ווער ס'וועלען דאָרט זיין די אָנהעצער און מאַכער פון פּאָגראָמען ווען מען וועט זיי לאָזען, און ווער ס'וועט אַמייסטענס שלאָגען פּאָליטישען קאַפּיטאַל פון יודישע בלוט-פערגיסונגען.

שפּילען זיי זיך דערווייל אויף די יודישע נערוועז מיט זייערע ניפּטיגע נייעס און קלאַנגען.

ווי אזוי די האהענצאלערנס האבען צוריקבעקומען זייערע פערמעגענס.

(אַ בריף פון בערלין).

לויט'ן בעשלוס פון פּרייסישען לאַנדטאַג האָבען די האָהענצאָלערנס בעקומען צוריק זייערע פערמעגענס: פיל שלעסער, גיטער און נאָך אַ סומע פון קיילעכיגע 15 מיליאָן גאָלד-מאַרק. ס'איז געווען אַ גרויסער טאָג אין לאַנדטאַג. באַרטעלס, דער פּרעזידענט פון פּאַרלאַמענט, האָט בעצייטענס אָנגענומען די נויטיגע מיטלען, אַז דער שלאַכט-טאָג זאָל אַדורכגעהן וואָס מילדער. שוין פון אינדערפריה זענען די קולוואַרען איבערפולט געווען מיט „ציווילע" פּאָליציאַנטען, קרימינאַל-בעאַמטע, פּשוט'ע אַגענטען, זיי האָבען געזאָלט היטען, אַז די מינדעסטע אומאָרדנונג זאָל דערשטיקט ווערען אין מקור. אויף יעדען פאַל זענען אין אַלע ביי-גאַסען פון לאַנדטאַג אָנגעגרייט געווען זיכערהייטס-און שוץ-פּאָליציי, אַלץ איז געווען פאָרגעברייט.

אַזעלכע סקאַנדאַלען, ווי אויף די פריהערדיגע זיצונגען זענען נישט פאָרגעקומען, אָבער די קאָמוניסטען האָבען נישט אַדורכגעלאָזט די געלעגענהייט אָנצוגרייפען די „סאָציאַל-פערראַטער" פאַר זייער אָפּמאַך מיט די „האָהענצאָלערן-נאָכלויפער". קיין אָבסטרוקציע האָבען זיי שוין דערמיט נישט איינגעאָרדנט, אָבער זיי האָבען אַריינגעטראָגען אַ גאַנצע רייה דרינגענדע פאָרשלאָגען:

1) דערווייטערען די פּאָליציי פון לאַנדטאַג; 2) יעדער רעדנער זאָל מעגען רעדען נישט ווייניגער ווי 2 שעה; 3) אָפּדרוקען אויפ'ן מלוכה חשבון די רעד פון גרופּען (קאָמוניסטישער דעפּוטאַט) און פונאַנדערקלעבען זי און 4) דימיסיע פון גאַנצען קאַבינעט. די אַלע דרינגענדע פאָרשלאָגען זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען — פאַר זיי האָבען געשטימט בלויז די קאָמוניסטען. בעת דער פאָרמעלער דיסקוסיע זענען ביז 10 קאָמוניסטישע דעפּוטאַטען גערופען געוואָרען צו אָרדנונג. איינער פון זיי רופט אויס: „צי וויל דער מיניסטער-פּרעזידענט ווייטער פּויזען אויפ'ן בויך פאַר די האָהענצאָלערנס?" דער צווייטער: „דער הינטישער כאַראַקטער פון אונזער ס. ד. איז שוין בעקאַנט פון לאַנג". דער דריטער: „די פּאַרטייען, וואָס פערטיידיגען „דאָס היילגע אייגענטום רעכט" בעשטעהען אין דער ווירקליכקייט פון בלויזע רוצחים און באַנדיטען א.אַ.וו.

אַ לאַנגע רוהיגע אויפקלערונגס-רעדע האָט געהאַלטען דער דעמאָקראַט נושקע. ער קלערט אויף די שטעלונג פון צענטער. מ'האָט געדאַרפט, זאָגט ער, געפינען אַן'אויסוועג. אין אַ קרוין-געריכט, אָדער אַפילו אין אַ שידס-געריכט, וואָלט די מלוכה אַרויס אפשר ערגער. אַ תשובה אויף דער פראַגע האָט מען געמוזט געבען, און אויב מיר געבען איצט דעם מאַקסימום, קומען מיר דאָך אַרויס בעסער. ער איז צופרידען, וואָס דער פּלעביסציט האָט זיך נישט פערענדיגט מיט קאָנפיסקירען דאָס פערמעגען פון דער קייזער-פאַמיליע. פסיכאָלאָגיש וואָלט די לאַגע פון געוועזענעם קייזער אין דער ראָלע פון אַ קרבן געקענט ווערען אַ שטאַרקער טרומף פאַר די אָנהענגער פון צוריקשטעלען די מאָנאַרכיע.

ער זאָגט ווייטער, אַז ס'וואָלט געווען זיכערער, ווען ווילהעלם וועט וואוינען אין דייטשלאַנד אונטער אויפזיכט פון אַ ס.ד.-מיניסטער, איידער ערגיץ אין אויסלאַנד, וואו ס'קענען לייכט געשפּינט ווערען די קאָנטררעוואָלוציאָנערע אַקציע.

די ווייטערדיגע פּאָלעמיק קומט שוין פאָר פויל, נישט אינטערעסאַנט. דאָס אינטערעסאַנטסטע דערביי איז שוין געזאָגט געוואָרען, אַ טרוקענע רעזיומע פונ'ם פינאַנץ-מיניסטער, נאָך אַ פּאָר אויסגעשרייען פון די קאָמוניסטען און —

דער געזעץ-פּראָיעקט איז אָנגענומען געוואָרען מיט די שטימען פון אַלע פּאַרטייען געגען די קאָמוניסטען. די ס.ר. האָבען זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

ר. ל.

פאַרוואָס האָט מען פיינד יודען?
אינטערעסאַנטע אַנקעטע פון דער פּאַריזער „ל'אוניווער איזראַעליט".

דער „אוניווער איזראַעליט" האָט געמאַכט אויף דעם בעלוויל (אַ קוואַרטאַל אין פּאַריז) אַ זעהר אינטערעסאַנטע אַנקעטע וועגען די לעצטע אומרוהען געגען די יודען אויף די גאַסען און אין די קאַפעס און אָט וואָס פאַר אַ רעזולטאַט די אַנקעטע האָט געגעבען.

דאָס וואָכענבלאַט שרייבט:

„מיר שטעלען זיך איין פראַגע: פאַרוואָס רופט נישט אַרויס די אַנוועזנהייט פון אויסלענדישע יודען אין די קוואַרטאַלען פון סען-פּאָל און מאָנמאַרטער קיין שום פיינדליכע מאַניפעסטאַציע מצד דער בעפעלקערונג, בשעת די בעלווילער זענען ווייזט אויס, שטאַרק אומצופרידען מיט זיי.

„מיר האָבען אויסגעפרעגט אַ גרויסע צאָהל פּערזאָנען, יודען און קאַטאָליקען, פאָרשטעהער פון דער מאַכט, הענדלער, אינדוסטריעלער, ווייןהענדלער א. אַ. וו. פיל ענטפערס זענען כמעט די אייגענע. מיר געבען אָן נאָר די, וועלכע זענען כאַראַקטעריסטיש און שטעלען מיט זיך פאָר אַן'אַלגעמיינע מיינונג.

„די פאָרשטעהער פון דער מאַכט האַלטען זיך אָפּ פון אַרויסזאָגען זייער מיינונג. דאָך, איינער פון זיי, נאָכדעם ווי ער האָט אונז פערזיכערט, אַז ער בעציהט זיך גלייך צו יודען און נישט-יודען, האַנדלענדיג בנוגע צו יעדערען נאָר לויט'ן געזעץ, האָט אונז געזאָגט זיין פערזענליכע מיינונג: „פאַר מיר — — זאָגט ער — איז נישטאָ קיין אונטערשיד צווישען פראַנצויזישע און אויסלענדישע יודען. זיי זענען אַלע נאָר יודען און וועלען קיינמאָל נישט זיין קיין פראַנצויזען. אַ פּוילישער יוד, וועלכער איז נאָר וואָס אָנגעקומען, אונטערשיידט זיך נישט פון אַ יודען, וואָס איז געבוירען געוואָרען אין פראַנקרייך, אַפילו פון עלטערען, וועלכע זענען אויך געבוירען געוואָרען אין פראַנקרייך. אַלע זענען זיי מיר טיף אַנטיפּאַטיש; איך קען זיי זעהר גוט, ווייל די גאַנצע געגענד איז מיט זיי איבערפולט — און גלויבט מיר, נישט נאָר איך אַליין האָב אַזאַ מיינונג... אַ! ווען איך וואָלט געווען אַ דיקטאַטאָר!"

די אייגענטימער פון די קאַפע'ס האָבען נישט קיין צוטרוי צו די זשורנאַליסטען און דאָן קאָמערציעלע סבות הייסען זיי צו שווייגען, איינער פון זיי אַ געפעהרליכער אַנטיסעמיט, האַלט זיך אָפּ פון זאָגען זיינע געדאַנקען פאַר די קליענטעל, ווייל זי איז כמעט אינגאַנצען אַ יודישע.

אַן'אינדוסטריעלער פון דער געגענד, וועלכער בענוצט זיך מיט גרויס פאַרגניגען מיט יודישע אַרבייטער, זאָגט אָפענהערציג: „איהר פרעגט, וואָס איך קלער וועגען די יודישע אימיגראַנטען? איך גלויב, אַז זיי וואָלטען בעסער געטון צו בלייבען ביי זיך. דאָך בין איך נישט קיין רעאַקציאָנער, נישט קיין אַנטיסעמיט, איך האָב אַפילו געשטימט פאַר'ן לינקען בלאָק בשעת די לעצטע וואַהלען. איהר זאָגט, אַז מען פערטרייבט זיי פון זייערע לענדער, אויב אַזוי איז אַן אַנדערע זאַך, אויב אָבער זיי בעזעצען זיך ענדגילטיג ביי אונז, דאַרפען זיי אונז נישט רייצען מיט זייער העברעאיש, וואָס מען שפּירט פון איהם מיט באָש (דייטש) אויף אַ מייל (פאַר איהם ווי פאַר אַנדערע פראַנצויזען איז העברעאיש און יודיש די זעלבע שפּראַך). אויב זיי ווילען זיין גוטע בירגער, מוזען זיי רעדען מיט אונז אונזער שפּראַך. נישט קיין דאָפּעלטער פאָלק, נישט קיין צווייפעל: אָדער מען געהערט צום יודישען פאָלק אָדער צום פראַנצויזישען.. איך בין געגען די אָנפאַלען אויף די יודען, ווי אַלע ערליכע איינוואוינער פון דער געגענד, אָבער די אַרימע-לייט מוזען זיך צופּאַסען צו אונזער לעבען און אונזער קולטור."

און דאָ אַ יודישע סוחר'טע, וועלכע וואוינט אין דעם קוואַרטאַל שוין פיל יאָהרען. אין דער בעציהונג פון די פראַנצויזישע קליענטען צו זיך פיהלט זי נישט קיין אַנטיסעמיטיזם. זי דערצעהלט:

„איינמאָל האָבען מיינע שכנים געזעהען, ווי איך צינד אָן פרייטאָג ליכט; זיי זענען געקומען מיר פרעגען, ווער איז ביי אונז געשטאָרבען, איך האָב זיי ערקלערט אונזערע מנהגים. דערוויסענדיג זיך, אַז איך בין אַ יודישע, האָבען זיי דאָן נישט אויסגעדריקט קיין שום שנאה צו מיר און מיינע בעציהונגען מיט די שכנים זענען שטענדיג גוטע. און אַלע יודען, וועלכע וואוינען דאָ פון פאַר דער מלחמה וועלען אויך זאָגען דאָס זעלבע; זיי זענען אין די בעסטע בעציהונגען מיט די קאַטאָליקען... דאָס שלעכטע איז געקומען דאָ נישט לאַנג. ס'האָט זי געבראַכט די נייע עמיגראַציע, וועלכע פערפלייצט זייט צוויי יאָהרען די אומגעגענד. די יונגע לייט, גוט אָנגעטון זיצען אַ גאַנצען טאָג און האַלטען אין איין שפּילען אין קאָרטען. דאָס האָט מען נאָך ביי אונז, אין אונזער קוואַרטאַל, וואו אַלע מענשען אַרבייטען, נישט געזעהן. פערשטעהט זיך, די מענשען פון אונזער אומגעגענד זענען נישט צופרידען. זיי זאָגען: „די יונגענס (יודען) אַרבייטען נישט... איך פערזיכער אייך, אַז דאָס פערפלייצען פון די קאַפעס איז די סבה פון די אַלע געשעהענישען."

„אָט די ערקלערונג דוכט זיך אונז — שרייבט „ל'אוניווער איזראַעליט" — צו זיין אַ ריכטיגע, אויף דער אמת'ען זענען דאָ אויפ'ן בולוואַר דעבעלוויל, און אויף דער גאַס ראַמפּאָנאַ פיל קאַפע'ס, וואָס זייער קליענטעל איז אויסשליסליך אַ יודישע. אין אָווענד זענען די קליענטען אַזוי צאָהלרייך, אַז זיי פערפלייצען די טראָטואַרען און פערפולען די גאַסען. פערשטעהט זיך, רעדען זיי דערהויפּט יודיש, און גאַנץ הויך. מיר האָבען אַליין געהערט, ווי אַ פאַרביינעהער האָט זיך אָנגערופען צו אַ גרופּע יודען: „אָבער רעדט פראַנצויזיש, סאַל יופּען".

אַן'אַנדער יודישער סוחר האָט אונז אויך געזאָגט וועגען דער געפאַהר, וועלכע שטעלט פאַר דער המון פון די אימיגראַנטען אין די קאַפעס פאַר דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג. ער לעגט פאַר צו גרינדען פאַר דער יוגענד פערשידענע זאַלען פון פערוויילונגען. ס'איז אמת, אַז ס'איז דאָ אויף די ראַמפּאָנא אַן'אָווענד-שולע פון פראַנצויזיש פאַר אויסלענדער געגרינדעט דורך דעם „פּויע פראַנסע". ס'איז אָבער צו בעדויערען, וואָס עס זענען דאָ מעהר יודען אין די קאַפעס, איידער אינ'ם לערען-זאַל.

„אונזער אַנקעטע — שרייבט „אוניווער איזראַעליט" — האָט אונז קלאָהר געמאַכט די סבה פון אַנטי-יודישע אומרוהען אויפ'ן בעלוויל. אויפ'ן בעלוויל, אַ געגענד פון סאַמע אַרבייטער, זענען די קאַפעס לעדיג אַ גאַנצען טאָג און די פאַר צעהנדליג יודישע יונגעלייט אָהן אַרבייט רופען אַרויס אַ פערשטענדליכען כעס ביי די איינוואוינער. מען זעהט נישט די גרויסע מעהרהייט פון יודען, וועלכע אַרבייטען אין זייערע וואַרשטאַטען און קרעמלעך. מ'זעהט נישט די יודישע אַרבייטער, וועלכע זענען אויסגעמישט מיט זייערע קריסטליכע חברים אין די פאַבריקען; אָבער אַלע זעהען די פּאָר יודען, וועלכע דרעהען זיך אַרום אין די גאַסען און קאַפעס, און מיט דער געוואוינהייט פון מאַסען צו וואַרפען לעגענדעס, רעדט מען שוין, אַז די יודען אַרבייטען נישט. פון דער אַנדערער זייט, דאָס פערפלייצען פון די גאַסען בעווייזט אַ מאַנגעל פון ערציהונג ביי די עמיגראַנטען. צי קאָנען זיי נישט געפינען קיין בעסערען אופ'ן צו פערברענגען אין אָווענד? (פ. ה.)

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

ZWIEDŹ WYSTAWĘ GOSPODARSKO-HYGIENICZNĄ w ŁODZI
Al. Kościuszki 73, 75, 77
„Targ Rzemieślniczy".
Radjo — Kino.
Koncerty Orkiestry ST. NAMYSŁOWSKIEGO.
W niedzielę od g. 12-ej do g. 2 pp. i od 5 do 10 wiecz.

25
מאָנטאָג
יז
מרחשון תרפ"ז

אָקטאָבער
זון-אויפגאַנג 6.18
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פון טאָג. 11

סאַנטראַל-פערזאַמלונגען.

היינט, מאָנטאָג דעם 25-טען אָקטאָבער קומען פאָר די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פון די קאַטעגאָריעס C1, C, A פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין 1925.

די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען וועלען פאָרקומען לויט'ן פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1891.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות H-Ch

מאָרגען דינסטאָג – J.

יאָהרגאַנג 1892.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות H-Ch.

מאָרגען דינסטאָג – J.

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות H – Ch.

מאָרגען דינסטאָג – J.

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Gt-Gł.

מאָרגען דינסטאָג Gz-Gu.

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאַדאָוואַ 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות Gp-Gł.

מאָרגען דינסטאָג Gz-Gr.

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פונקט 9 אַ זייגער אינדערפריה מיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

1903 און 1904

בעקומט אורלויב.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך פון אַ מאַסגעבענדער קוועלע, האָט די מיליטער-מאַכט בעשלאָסען צו געבען אורלויב די זעלנער פון יאָהרגאַנג 1903 און 1904, וועלכע דינען שוין אַנדערטהאַלבען יאָהר.

די עלטערע יאָהרגענג און די פריי-וויליגע וועלען בעקומען אורלויב נאָכדעם, ווי זיי וועלען אָבדינען 15 חדשים.

הנחות

פון אַ פערזיכערונגס-געזעלשאַפט.

(ב) די פערוואַלטונג פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט פאַר פאַבריקען אין לעמבערג האָט בעשלאָסען צו מאַכען גרויסע הנחות ביי די פערזיכערונגס-אָפּצאָהלונגען.

די הנחות וועלען אויסמאַכען 28 פראָצ. פון דעם פריהעריגען אָפּצאָהל און וועט בערעכענט ווערען שוין פון ערשטען יולי 1926 אָן.

גלייכצייטיג האָט די פערוואַלטונג פערגרעסערט די הילף פאַר אלמנות און יתומים פון 25 ביז 33 פראָצ.

פערקלענערט

די צאָהל אַרבייטסלאָזע.

(ד) לויט'ן בעריכט פון דעם מלוכה'שען אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט, האָט זיך די צאָהל פון אַרבייטסלאָזע אין דער לעצטער וואָך פערקלענערט אויף 4,599 פערזאָן.

פּערסיע האָט גרויס אינטערעס פאַר לאָדזשער סחורות

דער דעלעגאַט פון עקספּאָרטערען-פעראיין האָט געבראַכט פון דאָרט בעשטעלונגען.

פרייטאָג איז קיין לאָדז צוריקגעקומען פון פּערסיען ה' ד. מאַרקוס, וועלכער איז דאָרט, אין שליחות פון היגען עקספּאָרטערען-פעראיין, אָפּגעוועזען 5 חדשים.

ווי ה' מאַרקוס גיט איבער איז אין פּערסיען פאַראַהען אַ גרויסער אינטערעס פאַר די לאָדזשער סחורות בוימוואָלענע און וואָלענע. די דאָזיגע סחורות קענען לייכט קאָנקורירען מיט די ענגלישע, איטאַליענישע און סאָוויעטישע סחורות.

ה' מאַרקוס האָט געבראַכט בעשטעלונגען פאַר אַ רייהע גרעסערע היגע פירמעס אויף איבער 100 טויזענד דאָלאַר.

ביי די דאָרטיגע פירמעס האָט ער גענומען האַנדגעלד, און די סחורות וועלען אַרויסגעשיקט ווערען דורכ'ן סועצער-קאַנאַל צום פּערסישען ים-אויסגוס אויף נאָכנאַהמע.

(א) ווי ה' מאַרקוס גיט איבער זענען די הויפּט-האַנדעלס-צענטרען אין פּערסיען, די שטעט: טעהעראַן און טאַווריז.

פּוילישע סחורות זענען דאָרט פאַרהאַנען וועהניג.

ביאַליסטאָקער אויסאַרבייטונגען ווערען דאָרט פערקויפט אונטער דייטשע מאַרקען. די דייטשען קויפען עס איין און עקספּאָרטירען אַלס אייגענע אויסאַרבייטונגען.

ה' מאַרקוס גיט איבער, אַז בעת ער איז אָנגעקומען קיין פּערסיען, האָט מען פון די באָלשעוויסטישע קרייזען פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז ער איז אַ שווינדלער און דער פּוילישער געזאַנדטער אין טעהעראַן האָט אויף זיך גענומען די אחריות פאַר דעם דעלעגאַט פון עקספּאָרטערען-פערבאַנד; ערשט דאַן האָט ער בעקומען אַ רייהע בעשטעלונגען.

פּראָטעסטע פון אַרבייטסלאָזיגקייט

אַן אַרבייטער געהט אַראָפּ פון גלייכען וועג, און שניידט זיך איבער דעם האַלז מיט אַ ראַזיר-מעסער.

(–) פון פאַביאַניץ מעלדעט מען וועגען אַ טראַגעדיע, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט ביי אַן אַרבייטער-פאַמיליע פ. צוליב אַרבייטסלאָזיגקייט.

די פאַמיליע האָט געלעבט גליקליך און רוהיג אַזוי לאַנג, ביז דער פאָטער פון דער פאַמיליע האָט געהאַט אַרבייט. אין דער צייט פון רעדוקציע האָט אויך ה' פ. פערלוירען זיין אַרבייט. פאַר פערצווייפלונג האָט ה' פ. אָנגעהויבען צו טרינקען.

די שטוב איז געגאַנגען צו גרונד. די פרוי האָט אָנגעהויבען צו מאַכען דעם מאַן פאָרוואורפען, און דער ה' פ. האָט בעשלאָסען צו בעגעהן זעלבסטמאָרד, מען האָט איהם אָפּגעראַטעוועט.

צום גליק האָט ה' פ. באַלד בעקומען אַרבייט. איז ווידער געוועזען גוט, אָבער נישט אויף לאַנג. נאָך אַ פּאָר חדשים האָט מען איהם ווידער רעדוצירט און דער אומגליקליכער האָט אָנגעהויבען צו געהן אויף אַ קרומען וועג: ער האָט געמליך אָנגעהויבען ווידער צו טרינקען, פערקויפען אַלע שטוב-זאַכען און ענדליך – צוגנב'ענען אויף צו האָבען פאַרוואָס צו טרינקען.

מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט ה' פ. געפּרובט צו בע'גנב'ענען זיינעם אַ שכן. מען האָט איהם געכאַפּט ביי דער האַנד, און געדראָהט. אַז מען וועט איהם איבערגעבען דער פּאָליציי.

דער אומגליקליכער האָט זיך אויסגעניכטערט, פערשטאַנען זיין לאַגע און בעשלאָסען אַ סוף צו מאַכען צו זיין לעבען. ער האָט געכאַפּט אַ ראַזיר-מעסער און איבערגעשניטען זיך דעם האַלז.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען דעם זעלבסטמערדער געבראַכט אין שפּיטאָל.

די סאַנטראַלע איז קליינהענדלער-באַנק

נעפינט איהר טעטיגקייט און ענטוויקלונג פאַר בעפרידיגענד.

פרייטאָג איז אין דער באַנק פאַר קליינהענדלער, אין לאָדז, (אַנדזשעיאָווסקאַ 10) פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ, דורכגעפיהרט דורך דעלעגירטע פון וואַרשאַ: דירעקטאָר קאַווארסקי, פון דער באַנק פאַר קאָאָפּעראַטיוו בענק, ה' שמויש, אינספּעקטאָר פון רעוויזיאָנס-פערבאַנד פון די יודישע קאָאָפּעראַטיווען אין פּוילען, און אין דער אַנוועזענהייט פון ה' אָרדינאַנס, דעלעגאַט פון די קאָאָפּעראַטיוו-בענק פון לאָדזשער-ראַיאָן און לייטער פון דער לאָדזשער האַנדווערקער-באַנק.

נאָכ'ן בעקענען זיך מיט דער טעטיגקייט פון דער באַנק, האָבען זיי געפונען איהר ענטוויקלונג פאַר בעפרידיגענד און צוגעזאָגט זייער מיטהילף און פערלויפיגען קרעדיט ביז די באַנק וועט פאָרמעל קענען אָנגעשלאָסען ווערען אין פערבאַנד ד. ה. ביז צו דער קומענדיגער זיצונג פון צענטראַל-ראַט.

די באַנק עקזיסטירט 6 וואָכען. זי האָט 250 מיטגלידער מיט 800 פּאַיען. אַרויסגעגעבען אַ לייהען 17 מיטגלידער ביז 500 זלאָטיס, פערשריבען אויף אַנלייהען זענען נאָך 30 מיטגלידער.

די באַנק האָט שוין דורכגעפיהרט אינקאַסע פון 600 וועקסלען אויף לאָדז און גאַנץ פּוילען, אויף אַ סימע פון 95.000 זל.

פאַר דער קורצער צייט האָט די באַנק געהאַט „וועקסלען" אויף 10 טשעקביכלעך מיט אַן אומזאַץ פון 40.000 זל.

מסכים!

אָבער, וואָס וועלען זאָגען די סטרושעס?

(ד) צוליב דעם, וואָס איינינע ווערטער פערמאַכען די טויערען פריהער, ווי 11 אַ זייגער ביינאַכט, האָט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט בעפוילען דער פּאָליציי אָפּצוהיטען, אַז די טויערען זאָלען נישט געשלאָסען ווערען פאַר 11 אַ זייגער.

עס איז אונבעדינגט פערבאָטען צו שליסען די טויערען פאַר 11 אַ זייגער.

קויהלען

דאַרפען מיר אויך.

(ב) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט די לאָדזשער וואָיעוואָדשאַפט אינטערוועניר אין מיניסטעריום וועגען אַ שנעלען קויהלען-טראַנספּאָרט פאַר פאַביאַניץ, אַזאַ טראַנספּאָרט קויהלען איז שוין פאַר פאַביאַניץ אַרויסגעשיקט געוואָרען.

אַזוי ווי לאָדז ליידט אויך פון דעם קויהלען-הונגער, האָבען די לאָדזשער אינדוסטריעלער בעשלאָסען אויך אָנצוהויבען אַן ענערגישע אַקציע, אַז דער ענין זאָל אויך פאַר לאָדז שנעל ערלעדיגט ווערען.

באָראָווסקי

היינט פּאַרטעפּיאַן-רעסיטאַל.

היינט קומט פאָר דער אויפטריט פון אַלעקסאַנדער באָראָווסקי.

דער בעקאַנטער אַרטיסט וועט אין היינטיגען סעזאָן אויפטרעטען נאָר איין מאָל. צו זיין קאָנצערט האָט ער אויסגעוועהלט די בעסטע זאַכען פון זיין רעפּערטואַר.

ה' האַרדינג לויבט די לאָדזשער אינדוסטריע.

מיר, ל'יפוך, האָבען פון איהר גאַנץ ווענינ נחת.

(–) נעכטען האָט אין לאָדז געווילט דער דירעקטאָר פון „פעדעראַל רעזערוו באַנק" ה' האַרדינג.

אין דער געזעלשאַפט פון דירעקטאָר פון לאָדזשער אָפּטיילונג פון לאַנדווירטשאַפטליכען באַנק האָט דער גאַסט בעזוכט אַ גאַנצע רייהע לאָדזשער פאַבריקען, און אויך די „ווידזעווער מאַנופאַקטור".

ה' האַרדינג האָט זיך אויסגעדרוקט מיט גרויס אָנערקענונג פאַר לאָדזשער מאַנופאַקטור-אינדוסטריע

אַ ספּעציעלע פּראָפעסיאָנעלע שולע

(ע) דאָס שול-קרייז-קוראַטאָריום האָט בעשלאָסען צו עפענען אַ ספּעציעלע פּראָפעסיאָנעלע שול, וועלכע וועט אויך ענטהאַלטען צוויי האַנדעלס-אָפּטיילונגען.

גלייכצייטיג האָט זיך דאָס קוראַטאָריום געווענדעט צו די פאָרשטעהער פון האַנדעל-אינדוסטריע און בעלי-מלאכות וועגען מיטהילף אין דעם ענין.

דער לאָדזשער ווירטשאַפטס-ראַט האָט דעלעגירט אין דעם געשאַפענעם שול-קאָמיטעט דעם אַדוואָקאַט יאַסטשעמבסקי פון דעם פעראיין פון טעקסטיל-אינדוסטריע אין פּוילען און דעם ד"ר זאַקס דעם פּרעזעס פון דעם סוחרים-פעראיין אין לאָדז (פּיעטריקאָווער 73).

אַזוינס הערט זיך גענשעהן.

עפּיס אַנדערש איז אַ נעכט, און עפּיס אַנדערש – דער גורל.

(–) פאָריגע וואָך האָבען מיר געמאָלדען וועגען דעם געריכט איבער'ן באַהן-בעאַמטען אָסטראָווסקי און וועגען דעם פּסק-דין, אַז ער איז פער'משפט געוואָרען צו 4 חדשים טורמע און צו בעצאָהלען דער באַהן-דירעקציע די שאָדענס, וועלכע די דירעקציע האָט געליטען צוליב זיינע מאַלווערזאַציעס.

דערווייל דערוויסען מיר זיך. אַז נישט קוקענדיג אויף דעם אורטייל געפינט זיך ה' אָסטראָווסקי ווייטער אויף זיין פּאָסטען. דאַגעגען איז דער אַרבייטער, וועלכער האָט זיינע מאַלווערזאַציעס ענטדעקט, בעזייטיגט געוואָרען פון דער אַרבייט.

אַן אַעראָפּלאַן האָט זיך אַראָפּגעלאָזט ביי אַלעקסאַנדער.

(ס) נעכטען האָט זיך ביי אַלעקסאַנדער פלוצלינג אַראָפּגעלאָזט דער מיליטערישער אַעראָפּלאַן „פאַרמאַן", וועלכער איז שטאַרק צושעדיגט געוואָרען.

דאָס שנעלע אַראָפּלאָזען זיך איז פאָרגעקומען צוליב אַ דעפעקט אין מאָטאָר.

דער פּילאָט סיערושאַנט פּאַפּלאַווסקי איז גרויס אונבעשעדיגט.

גער'ער רבי

אין לאָדז.

(–) אויף זיין צוריקרייזע פון כאַביאַניק האָט נעכטען געווייט אין לאָדז דער גער'ער רבי, וועלכער איז איינגעשטאַנען ביי איינעם פון זיינע מקורבים.

פּלענום

פון צענטראַלען האַנדוו.-ראַט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם לעצטענס פאָרגעקומענעם פּלענום פון צ. ק. אין וואַרשע, און די וואַהלען פון אַ נייעם עקזעקוטיוו, קומט פאָר מאָרגען אָוועגד אַ פּלענאַרע זיצונג פון צענטר. האַנדווערקער-ראַט אויף זאַוואַדזקאַ 5.

אַ חוץ די בעריכטען פון די זיצונגען אין וואַרשע, וועלען געגוי בעטראַכט ווערען די פראַגען וועגען די בעקומענע געלדער פון פּ.ק.אַ. פאַר האַנדווערקער, אָרגאַניזאַציע א.א. לויפענדע ענינים.

דער קריזיס

אין שפּינערייען און אַפּרעטורען

(ד) מיר דערוויסען זיך פון גאַנץ מאַסגעבענדע קוועלען, אַז די גוטע קאָניונקטור אין דער לאָדזשער אינדוסטריע ווערט אַלץ שוואַכער.

איינינע פאַבריקען פערקלענערען די צאָהל אַרבייטס-טעג אין דער וואָך, און האָבען אויך בדעה צו רעדוצירען די צאָהל-אַרבייטער.

אין דער ערשטער רייהע פיהלט זיך דער קריזיס אין שפּינערייען און אין די אַפּרעטורען.

צוזאַמענשטויס

פון טאַפּעציר-אַרבייטער און שטרייקברעכער.

(–) די אַרבייטער פון טאַפּעציר-אַנשטאַלט י. וואַיצעכאָווסקי (אַלעקסאַנדריסקאַ 32) האָבען זיך נישט געוואָלט אונטערוואַרפען די בעשליסען פון דעם טאַפּעצירער-פעראיין און געאַרבייט בעת אַן אַלגעמיינעם שטרייק.

וועגען די שטרייק-ברעכערס האָבען זיך דערוואוסט די טאַפּעצירער און געקומען אַראָפּנעהמען זיי פון דער אַרבייט. עס איז ענטשטאַנען אַ קריגעריי און אַ געשלעג.

אין דעם ענין האָט זיך אַריינגעמישט פּאָליציי און עס זענען צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען פּראָטאָקאָלען געגען פאָלגענדע טאַפּעציר-אַרבייטער: אלי' ברעסלער הערש קוכא, יהיאל ראַוואָסקי, אברהם ווייגטרויב, זעליג וואַקסמאַן, מאָטעל בירנבוים, העניך ביעלאַווסקי און משה אָקרענט.

טעמפּעלהאָף

אַזוי הייסט ער.

אין דער נעכטיגער נאַטיץ וועגען דעם מאַן פון איידעל זאַמענקאָרן (רדוואַנאָווסקאַ 11), וועלכער וויל חתונה האָבען מיט אַ צווייטער פרוי, בכדי ער האָט די ערשטע נישט געג'ט, איז אַרויסגעפאַלען דעם מאַנ'ס נאָמען. דער מאַן הייסט: וואָלף טעמפּעלהאָף.

דאַפּעלט

האָט מען נעקרענקט אין סעפּטעמבער.

(ב) לויט דעם בעריכט פון דער סאַניטאַר-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט האָט זיך די צאָהל פון אָנשטעקענדע קראַנקהייטען אין דעם חודש סעפּטעמבער אין פערגלייך מיט'ן חודש אויגוסט כמעט דאָפּעלט פערגרעסערט; אין אויגוסט זענען געווען 292 פאַלען פון אָנשטעקענדע קראַנקהייטען און אין סעפּטעמבער 543. די גרעסטע צאָהל זענען קראַנק אויף בויך-טיפוס, שקאַרלאַטין (שאַרלאַך) און מאַזלען.

פיש-יוך.

(או) פאַר נעהמען צו הויכע פּרייזען פאַר פיש האָט דער ליכווה-אַמט צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאָלגענדע פּערזאָנען: משה מושינסקי, לייב קאַטשמאַרעק, ברוך אַראַנאָוויטש און ב. ליבאַכינסקי.

אין קאמף געגען פרויען-האנדעל.

די גרעסטע צאהל פערפיהרטע מיידלעך שטאמט פון פוילען.—די „סחורה" האט אנ׳אפזאנג אין אלע לענדער.— „פערליבטע" חתנים, וואס פערנארען נאיווע מיידלעך.—די ראל פון קינא, קאבארעט און דאנסינג.—קאלאסאלע פערדינסטען פון די פרויען-הענדלער.—ענגלאנד בעשטראפט די אויסוואורפען מיט שמיץ.

געשפרעך פון „נײעם פאלקסבלאט" מיט׳ן דעלעגאט פון פעלקער-בונד ה׳ קאהען.

קיין לאדז איז געקומען ה׳ קאהען, דער רעפרעזענטאנט פון דער צענטראלע פון אינטערנאציאנאלן יודישן פארבאנד פאר פרויען-שוץ אין לאנדאן און פארטרעטער פון דעם זעלבן פארבאנד אין דער סעקציע צו בעקעמפן דעם פרויען-האנדעל ביים פעלקער-בונד. מיר האבן אויסגענוצט די געלעגנהייט און געהאט אן אינטערעסאנטן געשפרעך מיט ה׳ קאהען וועגן דער יודישער ארבייט פאר פרויען-שוץ און דעם קאמף געגען יודישן פרויען האנדעל אין דער גאנצער וועלט.

— וואס איז דער צוועק פון אייער רייזע, ה׳ קאהען? איז געווען אונזער ערשטע פראגע.

— איך פאהר ארום איבער אייראפא, כדי זיך צו בעקענען מיט׳ן אופן פון דער ארבייט אין דעם געביט, וועלכער אינטערעסירט מיך, דארט, וואו ס׳זענען נאך נישט פארהאנען קיין יודישע פרויען-שוץ-פעראיינען און פעראייניגן צו בעקעמפן דעם יודישן פרויען-האנדעל, וויל איך אזעלכע גרינדען. ביז איצט בין איך שוין געווען אין ראטערדאם, אמסטערדאם, בערלין, וואו ס׳איז פארהאן א צ.ק. פון יודישע פרויען-שוץ פעראיינען אין גאנץ דייטשלאנד, נאכדעם בין איך געווען אין דאנציג, קאוונא, ריגא, ווילנא, ווארשא און איצט אין לאדז, אין די דאזיגע ערטער עקזיסטירען שוין איצט רעגעלמעסיגע פעראיינען, וועלכע וועלן שטעהן מיט אונז אין ענגען קאנטאקט און צוזאמען מיט אונז אנפיהרען זייער ערפאלגרייך דעם קאמף געגען דער שרעקליכער פלאג פון דער מענשהייט בכלל און פון יודישן פאלק בפרט — דעם קאמף געגען דעם שענדליכן פרויען האנדעל.

דערביי וויל איך בעמערקען, זאגט ווייטער ה׳ קאהען, אז די יודישע פרויען-שוץ-פעראיינען אין ווארשא און לאדז טוען א גרויסע ארבייט און שטעהן מיט אונזער ארגאניזאציע אין ענגען קאנטאקט.

— פון וועלכע לענדער רעקרוטירען זיך די גרעסטע צאהל קרבנות, וואס פאלען אריין אין דער נעץ פון די פרויען-הענדלער?

— ליידער, מוז איך אייך מודה-זיין, אז די גרעסטע צאהל קרבנות רעקרוטירען זיך פון יודישע מעדלעך אויס פוילען. ס׳זענען אויך פארהאן פון רומעניען, ליטע און אנדערע מזרח-אייראפעאישע מלוכות, אבער די איבערוויגענדע מעהרהייט זענען די יודישע מיידלעך פון פוילען.

איך בין אליין געווען אינקאגניטא אין אלע שאנדהייזער פון זיד-אמעריקא און טערקיי. איך האב אלץ מיט מיינע אייגענע אויגען געזעהען, אז די גרעסטע צאהל אומגליקליכע פערשקלאפטע מיידלעך, זענען פון אונזער פאלק און דאס — פון פוילען.

— און ווער זענען די פרויען-הענדלער?

— די דאזיגע אויסוואורפען געפינט איהר פון יעדען פאלק. אבער אויך דא קען מען געפינען א גאר נישט-קשה׳דיגען פראצענט יודען.

— וואוהין געהט איצט דער עקספארט פון די אריינגעפאלענע מעדלעך?

— דער הויפט-מארק איז דרום-אמעריקא, אבער די „סחורה" האט אן אפזאנג אין דער גאנצער וועלט. מיר ווייסען איצט, אז א גרויסע צאהל מעדלעך ווערען איצט געשיקט קיין כינא און יאפאן. דארט אהין ווערען געברענגט מיידלעך מייסטענטיילס פון רוסלאנד.

— וואס פאר א מיטלען ווענדען אן די פרויען-הענדלער ארייצונארען די נאאיווע מיידלעך?

— דאס שטארקסטע מיטעל פון די פרויען-הענדלער איז חתונה. ס׳קומט א יונגערמאן, אנ׳עלעגאנט מיט א גאלדענעם זייגער און קייט, בריליאנטענע פינגערלעך און ווארפט מיט געלד אויף אלע זייטען. פערליבט זיך אין פערלויף פון א קורצער צייט אין א מיידעל איבער די אויערן. די מאמע איז בעוועהנליך גליקליך, וואס גאט האט איהר געהאלפען צו געפינען א חתן פאר איהר טאכטער און דערצו א גביר. מ׳שטעלט א שטילע חופה. און דערנאך, פערשטעהט איהר דאך, פאהרט דער יונגערמאן אוועק מיט זיין ווייב און קיין שפור וועגען זיי איז מער נישטא.

מ׳בענוצט זיך נאך מיט אן אנדער מיטעל: מ׳אנגאזשירט מיידלעך צו קינא, קאבארעטען, דאנסינגען אדער גלאט אויף גוט בצאהלטע שטעלעס און מען פערפיהרט זיי. לעצטענס האבן זיך די פרויען-הענדלער גענומען אויף גאר אן אריגינעל מיטעל: זיי בעקענען זיך מיט א מיידעל, פערבעטען איהר אין א [illegible] אדער אנדערשוואו, פערטרייבען איהר מיט עפעס א נארקאטיק, פערגוואלטיגען זי, דערנאך האט דאס מיידעל מורא אויסצוזאגן פאר איהרע עלטערן וועגן איהר אומגליק, גיט זיך איינגעבן איבער איהר „חתן", וועלכער וויל כלומרשט זיין איהר בעשיצער, און מיידעל געפינט זיך אין א גאר קורצער צייט אין א שאנד-הויז.

בעת מיין ווילען אין פוילען האב איך זיך בעקענט מיט א סך אזעלכע מעשיות. איינע אזא געשיכטע האט ערשט נישט לאנג פאסירט נישט-ווייט פון לאדז: א יונגערמאן האט זיך פערליבט, אין א „מיידעל" געוואלט זי גליקליך מאכען, דער טאטע האט צו דעם שידוך מיט דעם אינבאקאנטען נישט געוואלט דערלאזען, די מאמע האט יא געוואלט. מ׳האט געמאכט חופה-וקידושין ביי א ווינקעל-מורה-הוראה, דאס פארל איז אוועקגעפאהרען און זייט 3 חדשים איז פון דעם מיידעל נישט פארהאן קיין שום שפור. אן ענליכע מעשה האב איך מיטגעמאכט בעת מיין אנוועזענהייט אין ריגא, דארט האט זיך צום גליק איינגעגעבן בעצייטענס די פרויען-הענדלער צו דעמאסקירען.

— ערלויבט מיר, אויב איך וועל אייך שטעלען א פראגע וועלכע האט נישט קיין דירעקטע שייכות צום ענין: די פערדינסטען פון די פרויען-הענדלער מוזען דאך זיין קאלאסאל. אויב זיי לוינט אויסצוגעבן אויף יעדען מיידעל, וואס איז זיי אריינגעפאלען אין אויג, גרויסע סומען געלד?

— זעלבסטפערשטענדליך! אזא אונגליקליך מיידעל ווערט דאך פערקויפט אלס פולשטענדיגער שקלאף, זי ווערט געטריבען צו פראסטיטוציע און מוז אויפנעהמען מאנכעס מאל צו 40—50 מענער א טאג. דאס גאנצע פערדינסט גיבט דעמאלס אריין אין די קעשענעס פון די פרויען-הענדלער. עמעהרסטען אגענטען וואס פאהרען ארויס צו ווערבירען „סחורה" זענען אקציאנערען אין די גרויסע אייראפעאישע שאנד-הייזער.

ווי אזוי פיהרט איהר אייער קאמף געגען פרויען-האנדעל?

דאס ערשטע געביט פון אונזער קאמף איז קינדער- און פרויען-שוץ. מיר בעשיצען איינזאמע און עלענדע פרויען, וועלכע זענען דער בעסטער מאטעריאל פאר די פרויען-הענדלער. מיר שאפען פאר זיי ארבייט און היימען, וואו זיי זאלען פערברענגען. דאן האבען מיר געמוזט געגוי „שומרים" די טעאטרען בים וועלכע עס ארבייטען די מיידלעך-הענדלער, כדי צו קענען זיך ענערגיש אנטקעגנשטעלען. מיר פיהרען צו דעם צוועק אן ענערגישע אקציע געגען די שטילע חופות פון ווינקעל-מורה-הוראות. מיר פיהרען ווייטער א פראפאגאנדע צווישען די יודישע עלטערן, ווי אזוי צו פערהיטען זייערע טעכטער, געגען די פרויען-הענדלער, וועלכע פיהרען זייער מסחר אויף עקספארט. האבען מיר געגרינדעט באהן-מיסיעס און בעזונדערע אויפזיכטען ביי די פארטען און אויף די שיפען, ביי יעדען פערדעכטיגען פאל ווענדען מיר זיך צו דער פאליציי, וועלכע העלפט אונז ענערגיש מיט. ס׳זענען אבער פארהאן אזעלכע „סוחרים" וואס פיהרען זייער סחורה פון שטאט צו שטאט, אדער אפילו אין דער זעלבער שטאט. דאס זענען אלפאנסען, מעקלערס וועלכע שיקען ארויס די ארימע מיידלעך אויפ׳ן גאס און נעהמען ביי זיי צו זייער פערדינסט. דער קאמף מיט די דאזיגע סוח׳רים איז אוממעגליך א לאקאלער און ס׳ווערען ארויסגעראטעוועט פיל נאך נישט גאנץ פערלוירענע נשמות.

זייט עס האט זיך געשאפען די ספעציעלע קאמף געגען פרויען-האנדעל ביים פעלקער-בונד איז אונזער קאמף געווארען מעהר ערפאלגרייך, וויל אונזערע רעזאלוציעס ווערען איבערגעשיקט צו די רעגירונגען, וועלכע געפינען זיך אין פעלקער-בונד און זיי נעמען זיך צו די דאזיגע אונזערע בעשלוסען.

א גרויסע ארבייט פיהרען מיר אן אין די פארלאמענטען. אין 1906 למשל האבען מיר אין ענגלישען פארלאמענט אדורכגעפיהרט א געזעץ, לויט וועלכען עס ווערט בעשטראפט נישט נאר א פרויען-הענדלער, נאר אויך א פערמיטלער אדער אלפאנס. א פאליציאנט אין ענגלאנד האט דאס רעכט צו ארעסטירען א פרויען-הענדלער אהן שום ספעציעלער פעראָרדנונג, א חוץ דעם קען מען א פרויען-הענדלער בעשטראפען קערפערליך דאס הייסט מיט שמיץ.

דער דאזיגער געזעץ האט געהאט דעם ערפאלג, אז אלע פרויען-הענדלער האבען פערלאזען ענגלאנד און אויך דער עקספארט פון דער לעבעדיגער סחורה האט אויפגעהערט צו געהען דורך ענגלאנד. אלע פרויען-הענדלער האבען זיך איבערגעטראגען קיין פראנקרייך. די פארלאמענטען קענען אונז פיל מיטהעלפען.

זעלבסטפערשטענדליך איז די פרעסע דאס גרעסטע פראפאגאנדע-מיטעל צו בעקעמפען דעם פרויען-האנדעל, האט פערענדיגט ה׳ קאהען זיינע זעהר אינטערעסאנטע אינפארמאציעס.

י. ד-ן.

רעפעראט פון ה׳ קאהען

אין לאקאל פון „טאז".

ביי אן׳איבערפולטען זאל פון איינגעלאדענע געסט, האט געהאלטען אין לאקאל פון „טאז" ה׳ קאהען א רעפעראט וועגען דער טעטיגקייט פון דער יודישער אינטערנאציאנאלער ארגאניזאציע צום קאמף מיט׳ן פרויען-האנדעל. פארזיצער איז געווען ה׳ באנאס.

דער רעפערענט האט גערעדט ענגליש. דער רעפעראט איז איבערגעזעצט געווארען אויף דייטש דורך ה׳ קאן, דעם געוועזענעם סעקרעטאר פון ענגלישען קאנסול אין לאדז.

דער רעפערענט האט ארומגערעדט די אויפגאבען פון קאמף מיט׳ן פרויען-האנדעל און געשילדערט בילדער פון זיינע בעאבאכטונגען בעת די רייזעס איבער דרום-אמעריקא, טערקיי און אנדערע לענדער. ער האט אויך דערצעהלט וועגען דער צוזאמענארבייט פון דער יודישער צענטראלע פאר פרויען-שוץ מיט דער פעלקער-ליגע.

נאכ׳ן רעפעראט זענען געשטעלט געווארען פראגען, אויף וועלכע דער רעפערענט האט געגעבען אויספיהרליכע ענטפערס.

קרייז-קאנפערענץ פון די ארבייטער קאאפעראטיווע „ספאלעם".

(*) נעכטען איז אין לאדז פארגעקומען די יעהרליכע קרייז-קאנפערענץ פון די ארבייטער-קאאפעראטיווען, וועלכע געהערען צו דער פעראייניגונג „ספאלעם".

צו דעם לאדזער וואיעוואדזטווע-קרייז געהערען 42 קאאפעראטיווען מיט 176 געוועלבער. זיי פערמאגען 17 בעקערייען, 2 קאווע-פאלארניעס, 3 מאסארניעס, א מאשלארניע א. א. וו. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען 76 דעלעגאטען, צווישען זיי פון די יודישע „האמער" אין לאדז און דער טאמאשאווער פיליע פון׳ם ווארשאווער אלגעמיינעם ארב. קאאפעראטיוו.

דער דירעקטאר פון דער ווארשאווער צענטראלע ה׳ זשוראווסקי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער פינאנץ-פאליטיק פון די קאאפעראטיווען אין צוזאמענהאנג מיט דער אלגעמיינער ווירטשאפטליכער לאגע. ער האט אנגעוויזען, אז די אלגעמיינע לאגע אין לאנד האט זיך פערבעסערט, דער האנדעלס-בילאנס איז איצט אן אקטיווער און די קאאפעראטיווען דארפען אויסנוצען דעם מאמענט, כדי זיך צו פערפעסטיגען, דערביי דארף גרויס אכט געלייגט ווערען אויף די ביודזשעטען. די קאלקולאציע דארף פארזעהען ביז 7 פראצענט אויפגאבען (די איינקונפטען דארפען בעטרעפען פון 8 — 9 פראצ.), כדי צו געבען מיטגלידער-דיווידענט.

נאכ׳ן רעפעראט האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, אין וועלכער ס׳האט זיך צוו. אנד. בעטייליגט דער פערטרעטער פון קאאפעראטיוו „האמער", ער האט אנגעוויזען, אז דער רעפערענט האט צו אפטימיסטיש אפגעשאצט די לאגע. די ווירטשאפטליכע פאליטיק אין איהר אפשאצונג דארף באזירען אויפ׳ן וואוילשטאנד פון די ברייטע מאסען און נישט אויף א צופאל פון קויהלען-שטרייק אין ענגלאנד. די רעגירונגס-פאליטיק דארף זיין געווענדעט אויף דעם, אז די קאנסומציע-קראפט פון דער בעפעלקערונג זאל זיך פערשטארקען, כדי אזוי ארום צו זיכערען קודם כל דעם אינערליכען שפיזאך.

דאס פערשטעהען נישט אונזערע אינדוסטריעלער, זאגט דער רעדנער, און אנשטאט איינצופיהרען טעכנישע פערבעסערונג פון דער פראדוקציע, דריקען זיי דעם לוין פון די ארבייטער און שוואכען אב דורכדעם זייער קאנסומציע-קראפט. ער שטעלט זיך אויך אפ אויף דער שטייערן-לאסט און שלאגט פאר אז דער פערבאנד זאל זיך בעמיהען, אז די קאאפעראטיווען זאלען בעפרייט ווערען פון מלוכה׳שען לאקאל-שטייער.

דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען.

אן אינטערעסאנטען רעפעראט וועגען ווירטשאפטס-פלאן פון׳ם פערבאנד האט געלעזען דער פערטרעטער פון דער צענטראלע ה׳ יאשינסקי. דער חודש-אומזאץ פון פערבאנד דערגרייכט איצט ביז 5 מיליאן זל. דער פערבאנד איז איצט איינער פון די גרעסטע אונטערנעהמע אויף א גאנצע רייהע פראדוקטען פון ערשטען געברויך, אזוי נעהמט ער אפ 6 פראצענט פון דער גאנצער צוקער-פראדוקציע, 9 פראצענט פון זאלץ, $2\frac{1}{2}$ פראצ. קויהלען, איצט איז געשלאסען געווארען אן אפמאך מיט די צוקעראווניעס אויף 900 וואגאן צוקער פאר׳ן $\frac{1}{2}$ יאהר. צו דער צענטראלע געהערען 750 קאאפעראטיווען מיט א מיליאן מיטגלידער. זי פערמאגט אן אייגענע זייף-פאבריק, וואס ארבייט אויס 9 וואגאן זייף א וואך, איצט נאך דער פערגרעסערונג וועט זי אויסארבייטען 33 וואגאן; א שוה-פאסטא פאבריק, א פאבריק פון טימען; דער פערבאנד פערנעמט זיך אויך מיט עקספארט פון מעבעל, אייער א. א. דער עקספארט דעקט איצט איינגאנצען דעם אימפארט וואס דער פערבאנד האט נויטיג (קאווע, טעה, רייז א. א.).

לעצטענס שטעהט דער פערבאנד אין קאמף מיט די קארטעלען, וואס האבען זיך ביי אונז געשטעלט די אויפגאבע צו הויבען די פרייזען. אזוי צ. ב. האט דער הייוועןקא-מעל גאלד ווי ער האט זיך ארגאניזירט, געהעכערט די פרייזען אויף 100 פראצ. אזוי, אז ס׳האט שוין געלוינט אריינצוברענגען הייוועז פון טשעכיען. אזוי איז אויך מיט׳ן [illegible] קארטעל און אנד. דער פערבאנד האט איצט בדעה צו מאכען אייגענע מיהלען און אליין אויסצומאהלען מעהל.

אין נאמען פון דער לאדזער הויפטאוויניע האט א דערגעציילטע בעריכט אפגעגעבען ה׳ וואלטשייקאווסקי. די צענטראלע האט איינגעארדנט 27 קרייז-הויפטאוויניעס. די לאדזער הויפטאוויניע האט פאר די 9 חדשים פון לויפענדען יאהר געמאכט אומזאץ פון 3,400,000 זל. און געהאט ברוטא-ריוח 147,894 זל.

נאכדעם ווי די רעדנער־צייט איז בעענדיגט געווארען, האבען זיך אנגעהויבען די וויכוחים, אין וועלכע ס׳האבען זיך בעטייליגט א גאנצע רייהע רעדנער. צוו. אנד. איז מיט א לענגערער רעדע ארויסגעטראטען ראטמאן האלענדערסקי. צוליב דעם אינטערעס, וואס זיין רעדע האט ארויסגערופען, האט מען איהם 2 מאל פערלענגערט די רעדנער-צייט. ער ווייזט אן, אז דער פערבאנד דארף ענערגישער רעאגירען אויף דער פאליטיק פון די טרעסטען. דער רעדנער שטעלט פעסט, אז די רעגירונגס-נאפט-אונטערנעהמונג „פאלמין" געהערט צום נאפט-טרעסט, וואס פיהרט אזא העפליכע אויסנוצונגס-פאליטיק בנוגע דער בעפעלקערונג.

דער פערבאנד וואס רעפרעזענטירט 2,500,000 מענשען (8-9 פראצ. פון דער בעפעלקערונג) דארף ענערגישער פאדערען, אז „פאלמין" זאל ארויסטרעטען פון׳ם נאפט-טרעסט. דער פערבאנד דארף אויך פאדערען, אז ס׳זאל רעגולירט ווערען דאס בעזארגען די בעפעלקערונג מיט קויהלען און הייץ-מאטעריאלען, אז ס׳זאל רעגולירט ווערען דער ארויספיהר פון תבואה אזוי, אז ס׳זאל אין דער ערשטער רייהע געזיכערט ווערען דער אינערליכער בעדארף. צום סוף לעגט ער פאר צו פאדערען, אז די פערטיילונג פון קויהלען זאל איבערגעגעבען ווערען די ארבייטער-קאאפעראטיווען.

די אלע פארשלאגען זענען אנגענומען געווארען.

דער פארשטעהער פון דער טאמאשאווער פיליע פון אלגעמיינעם ארבייטער-קאאפעראטיוו אין ווארשא האט געבעטען, אז פאר זיין פיליע זאל פערגרעסערט ווערען דער קרעדיט. דער פארשטעהער פון דער צענטראלע האט געענטפערט, אז די פראגע וועט געלעזט ווערען דורך דער צענטראלע.

נאכדעם איז בעשלאסען געווארען אויף דעם 14, 21 און 27 נאוועמבער צו בעשטימען 3 טאגיגע קורסען פאר די פערקויפער פון די קאאפעראטיוו-געוועלבער און די קאנפערענץ איז געשלאסען געווארען.

אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק.

צום הײנטיגען אבצייכנונגס-טאג.

מיר קומען צו אייך היינט לאָדזער יודען, נישט אלס אונבעקאנטע. מיר האָבען שוין פיל מאָל געהאט די געלעגענהייט אויפצוקלערען און מאָנכע פון אייך האָבען געהאט די מעגליכקייט זיך צו איבערצייגען, אַז נישט-אַכטענדיג אויף די אונגעהייערע שוועריגקייטען, וועלכע מיר טרעפען אָן אויף אונזער וועג דער-נעהנטערט זיך אונזער אַנשטאַלט מיט זיכערע טריט צו דעם ציל, וואָס מיר האָבען איהר געשטעלט: צו ערציהען יודישע יתומים אַלס בעוואוסטזיניגע, שטאַלצע יודישע ערד-אַרבייטער, געזונ-דע הן פיזיש הן גייסטיג.

אונזערע אויפגאַבע איז גרויס — אונ-זערע פינאַנציעלע מיטלען זענען אָבער ליידער, קליין. מיר זענען נאָר אַ הייפעל עסקנים וואָס שטעהען ביי דער אַרבייט-די הצטרכות'ן פון אונזער אינסטיטוציע זענען, דאַגעגען, גרויס.

ווי אַלע סאָציאַלע מוסדות, איבער-לעבט היינט אויך אונזער אַנשטאַלט אַ שווערען פינאַנציעלען קריזיס. דער ווינ-טער מיט זיין גאַנצער שאַרפקייט רוקט זיך אָן און מיר מוזען זיך ווי געהעריג צוגרייטען כדי איהם מקבל-פנים צו זיין.

דאָס צווינגט אונז זיך צו ווענדען צו דער ברייטער עפענטליכקייט און מיר אָרדנען דעריבער היינט איין אַן אָב-צייכנונגס-טאָג.

די הכנסה פונ'ם דאָזיגען טאָג וועט נישט בלויז זיין אַ גרויסע שטיצע פאַר אונזער אינסטיטוציע, זי וועט אונז אויך אַריינגעבען מוט ווייטער ענערגיש פאָרט-צוזעצען די אַרבייט פאַר דער אַנשטאַלט, וועלכע בעזיצט די סימפאַטיע פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג.

מיר אַפעלירען, אַלזאָ צו אייך, לאָד-זער יודען, און מיר זענען זיכער, אַז אונזער אַפעל וועט האָבען דעם געהעריגען ערפאָלג:

– העלפט דעם אינטערנאַט פאַר יו-דישע קינדער און פערמע אין העלענו-וועק. קויפט אונזערע אָבצייכנונגען און זייט מנדב יעדער לויט זיין יכולת!

פערוואַלטונג פון דער געזעלשאַפט „אינטערנאַט פאַר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק.

בע'עולה'ט אַנ'אַנדער זשעלינסקי'ן

און בעקומט דערפאַר אויף אַ חודש אומזיסטע דירה.

(–) ה' אַנטאָני זשעלינסקי. אַ געוועזענער מאַיאָר פון דעם פוילישען מילי-טער, האָט איינגעאָרדענט אַ פערוויי-לונגס-אָוענד פאַר זיינע בעקאַנטע. צווי-שען די געסט האָט דער בעל-הבית בע-מערקט אַנ'אונבעקאַנטען, וועלכער האָט זיך אויפגעפיהרט זעהר אָראַגאַנט.

דער בעל-הבית איז צוגעגאַנגען צום נישט געבעטענעם גאַסט און געפרעגט, ווער ער איז. דער גאַסט האָט אָפגע-ענטפערט גראָב, אַז ער וויל מיט איהם מיט'ן בעל-הבית נישט רעדען.

ה' זשעלינסקי האָט דאַן גערופען אַ פאָליציאַנט, וועלכער האָט דעם נישט-געבעטענעם „אַרויסגעבעטען".

אין קאָמיסאַריאַט האָט זיך אַרויסגע-וויזען, אַז דער „גאַסט" הייסט יאַן ראַ-גאַלסקי, 22 יאָהר אַלט, אַנ'אַרבייטס לאָזער.

שהערנעכטען האָט דאָס קרייז-געריכט פער'משפט ראַגאַלסקי'ן פאַר זיין וויזיט צו אַ חודש אַרעסט.

אַבערגות פון אַבעפרייטען באַנדיט

ער געהאָט נקמה-נעהמען אין דעם פאָליציאַנט, וואָס האָט איהם אַרעסטירט.

פון דער טורמע איז מיט אַ פאָר טאָג צוריק בעפרייט געוואָרען אַ בזשעזשינער צפאַש סטאַניסלאַוו טורלעיסקי.

אויף דער פריי האָט דער באַנדיט בעשלאָסען נקמה-צו-נעהמען אין דעם פאָליציאַנט, וועלכער האָט איהם בשעתו אַרעסטירט.

ער האָט זיך צוזאַמענגערעדט מיט זיינע צוויי חברים און ביינאַכט בעזוכט די פאַמיליע פון דעם פאָליציאַנט.

עס איז ענטשטאַנען אַ שיטערייי צווי-שען דעם פאָליציאַנט מיט די באַנדיטען.

דער פאָליציאַנט האָט זיך פערבאַרי-קאַדירט אין דער שטוב און האָט גע-שאָסען דורך די [שפאַרעס]; די באַנדי-טען האָבען בעלאַגערט די שטוב, ווי אַ פעסטונג.

די שיסעריי האָט געדויערט ביז אינ-דערפריה און נאָכדעם זענען די באַנ-דיטען ענטלאָפען.

אינדערפריה האָט מען אָנגעהויבען נאָכצויאָגען די באַנדיטען. און עס האָט זיך איינגעגעבען די צוויי מיטהעלפער און דעם הויפט-באַנדיט צו כאַפען.

יורידישע עצות.

און דער דאָזיגער אָפטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען. וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.

יורידישע אָפטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאט"

בעם דערלאַנגען אַנ'אַנפראַגע אויף א יורידישע עצה דאַרף צונעלעגט ווערען דער קופאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט אַריינגע-געבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 25. אָקטאָבער 1926.

2297. י. נ–ן.

עס איז אַ פראַגע צו איהר האָט גאַ-ראַנטירט סתם פאַר אַ מערטעל חוב אָדער איהר האָט זיך אויסגערעכ', אַז קוים וועט דער בעל חוב בעצאָהלען אַ פער-טעל פון דער שולדיגער סומע, הערט אייער גאַראַנטיע אויף. אין ערשטען פאַל זענט איהר פעראַנטוואָרטליך אַזוי לאַנג כל זמן דער חוב איז אין גאַנצען נישט בעצאָהלט. די בעצאָהלטע ראַטעס ווע-רען פערעכענט קודם כל אויפ'ן חשבון פון נישט גאַראַנטירטען חלק חוב.

–––––

2298. שיינאַק.

פאַר איבערשיקען דרינגענדע פאָסט-פאַקעטען ווערט גענומען אַ דריי פאַכיג העכערן פאָסט-טאַריף.

–––––

2299. אַ לעהרער פון אַ מיטעל-שולע.

דאָס רעכט צו לערנען אַנאַטאָמיע און היגיענע אין אַ לעהרער-סעמינאַריום, אַלס איינס צו אַ מלוכה'שער אָדער פריוואַ-טער האָט נאָר אַ דאָקטאָר מעדיצין.

–––––

2300. אַ גרופע אַרבייטער פון אַ בעקאַנטע טיכער-פאַבריק.

לויט'ן 7. אַרט. פון דער פעראָרדנונג פון אַרבייטס-מיניסטער פון 20. מאַי 1926 קומט אייך אָהן אַ צווייפעל אונ-טערשטיצונג פון אַרבייטסלאָזען פאָנד. די בעשטעטיגונג פון אַרבייטס - אינ-ספעקטאָר. אַז די האַנדלונג פון אַר-בייטסגעבער איז נישט געווען קיין ריכ-טיגע, איז פאַלשענדיג געגוג. אַז מען זאָל דאָס וואַרפען דורך אייך די אַרבייט נישט קוואַליפיצירען אַלס שטרייק אין זינען פון דעם געזעץ,

–––––

2301. דעמזועלבען.

אַלס איינס צו איהר האָט זיך אַזוי אָפגערעט אָדער נישט פון בלויזען פאַקט, וואָס דער בעל חוב האָט נישט בעצאָהלט צום בעשטימטען טערמין די שולדיגע סומע, ווערט איהר נאָך נישט דער בעל בית פון הויז. אַזאַ בעדינג איז נישט געזעצליך און דעריבער נישט גילטיג. איהר האָט אָבער יאָ דאָס רעכט אַרויס-צוטרעטען געריכטליך וועגען ענטאייגנען דאָס הויז אויפ'ן חשבון פון חוב לויט'ן אַרט. 2204 פון ציוויל-קאָדעקס.

–––––

2302 אַ לאָקאַטאָר פרידמאַן.

מיר האָבען שוין נישט איינמאָל גע-ענטפערט, אַז לויט אונזער מיינונג דאַרף אַ צימער, אין וועלכען מען וואוינט און עס ווערט דאָרט גלייכצייטיג אויך געפיהרט אַ ווערקשטעל, אַלס איינס צו מיט אָדער אָהן אַ פאַטענט, נישט בע-טראַכט ווערען פאַר קיין אַרבייטס-לאָ-קאַל נאָר פאַר אַ וואוינונג. און דערי-בער איז אויף אַזאַ דירה חל די נאָווע-לע וועגען אָפשטעלען די לויפענדע 6 פראָצ. קוואַרטאַלדיגע הוספות שוין דער-פאַר אַליין, וואָס זי קוואַליפיצירט זיך נישט צו דער קאַטעג. B נאָר צו דער קאַט. A טייל 1 אַרט. 6 פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ. איהר דאַרפט בעצאָהלען פאַר יעדען קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר 43 פראָצ. דירה געלד און 6 פראָצ. פאַר די אויסגאַבען. אי-בעריגענס שטעלען זיך פיל נעריכטען ביים ענטשיידען ענליכע ספּקות אויך אויפ'ן זעלבען שטאַנדפונקט.

–––––

2303. אַ לעזער פון רזשגאָווסקאַ גאַס.

אונאָפהענגיג פון שטראָף-פראָצעס, קאָנט איהר זיך מיט'ן געלישענעם פער-גלייכען בנוגע דער ציווילע הקציע. נע-וויס האָט די רעזיגנאַציע מצד'ן געלי-טענעם פון יעדער פרעטענציע צום אָנ-געקלאָגטען אַ געוויסע ווירקונג אויפ'ן רעזולטאַט פון פראָצעס.

–––––

2304. גרוזיס,

איהר קאָנט זיך פערגלייכען און אין אויקלאָד אויסרעדען, אַז וועלכער צד עס וועט נישט האַלטען דעם אָבמאַך, מוז דעם צווייטען בעצאָהלען אַלס שטראָף אַ געוויסע סומע.

–––––

2305. אַנ'אומגל'קליכער פאָטער.

אמת עס איז טאַקע פערענטליכט געוואָרען אַזאַ אוסטאַוו וועגען אָפלענגען דאָס אויספיהרען די שטראָף, אָבער די דאָזיגע הגחה איז נאָר חל אין גאַליציע אָדער אין געוועזענעם עסטרייכישען זאַבאָר, וואו עס פערפליכטעט דער שטראָף-אוסטאַוו פון 23. מאַי 1873.

–––––

2306. קר.

עס איז אַ פראַגע, וואו דער פאַל האָט פאַסירט אין ווילנע צו אין וויע-לען. די ערשטע שטאָט ליגט אין קאָנ-גרעסאָווקע און די 2. געפינט זיך אויפ'ן שטח פון פוזנער אַפעלאַציאָנס-געריכט, וואו עס איז פאַראַן אַנ'אַנדערע פראָ-צעדור.

–––––

2307. אַ לעזער פון גלובנאַ 62.

ווענדעט זיך צום פינאַנץ מיניסטער מיט אַ בקשה וועט מען אייך אומקעה-רען די דיפערענץ פון אַ נאָרמאַלען ביז אַ פריווילעגירטען צאָהל-טאַריף.

–––––

2308. י. ב.

מען קאָן יאָ אַריינפיהרען פון אויס-לאַנד טאַבאַק-פראָדוקטען. פון פאַפּיראָ-סען ווערט גענומען פאַר יעדער קילאָ-גראַם נעטאָ 100 זל.

–––––

2309. אַ רזשאָנדצאַ פון ציגעל גאַס.

איהר דאַרפט נישט האָבען קיין פער-דרוס, וואָס איהר האָט נישט איינגע-קלאָגט אין משך פון יאָהר דעם הויז-ווירט. מען האָט אייך אין פעראיין נישט ריכטיג אינפאָרמירט. איהר קאָנט צוריק-פאָדערן פון הויז-ווירט די בעצאָהלטע פאַר איהם שטייערן אין משך פון 5 יאָהר.

–––––

2310. אַ לעזער פון נאָוואָט גאַס.

דער אומשטאַנד, וואָס דער פערזאָן, וועלכער האָט זיך פערפליכטעט אייך צו געבען אַ לעבענסלענגליכע רענטאַ, האָט פערקויפט לעצטענס זיין הויז, גיט אייך אַ נעניגענדען מאָטיוו געריכטליך אַרויסצוטרעטען וועגען אַנולירען דעם געשלאָסענעם אָבמאַך און ממילא צוריק-צופאָדערן דאָס אָפגעשריבענע איהם פערמעגען.

–––––

2311. א. בראַנדשטיין.

נישט בלויז, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען פּרעמדע, נאָר בנוגע פוילישע בירגער גילט אויך דער כלל, אַז קוים איז דער פערזאָן נאָך נישט אַלט 36 יאָהר און ער האָט נישט ערפילט דעם מיליטערישען פליכט צוליב זיין שולד קאָן מען איהם אַריינציהען אין אַקטי-ווען דינסט.

דזשערזשינסקי און די יודישע טאכטער.

אַ בלוטיגע ליבעס טראַגעדיע וואָס האָט זיך אָנגעהויבען אין רוסלאַנד. און פערענדיגט מיט זעלבסטמאָרד פון אַ יודישער פרוי אין פאַריז.

3.

נאָך דער רוסישער רעוואָלוציע אין בעקומען די באָלשעוויסטישע איבערקעה-רעניש. ביי די רייכע, ביי די בורזשוי-עס האָט מען פערכאַפט זייערע פער-מעגענס און צוגענומען זייערע געשעפ-טען. אויך ר' יאָסעלע ציימלין האָט זיך געמוזט אָפגעזעגנען מיט זיין גרויסען תבואה-שפייכלער און זיין גרויסער קאַפּי-טאַל, וואָס ער האָט געהאַלטען אין די מאָסקווער בענק, איז אַוועק ווי אַ רויך. זיין גרויסער מויער אויף „אַרבאַט" איז בעזעצט געוואָרען דורך „קראַסנאַ - אַר-מייצעס", וועלכע האָבען פון זיין שעה-נער וואוינונג, צוזאַמען מיט די געפּוצ-טע וואוינונגען פון זיינע אויסגעצעבענע זיהן ווי אויך פון זיין אייגענעם פּרעכטיגען קלויז, געמאַכט איין גרויסע קאַזאַרמע. פאַר דער באַנצער משפחה ציימלין, וועלכע האָט שוין צו יענער צייט זיך געהאַט צעוואָקסען מיט אַ צעהנדליג איי-ניקלעך, האָט דער „קאָמענדאַנט" פון דער קאַזאַרמע, נאָך מיט אַ גרויסען חסד, איבערגעלאָזען בלויז אַ פאָר איינגע קע-מערלעך אין דער הויך אויפ'ן בוידעם מיט אַנ'אַריינגאַנג פון אַ הינטערשטען הויפעל, וואו פריהער פלעגט מען האַל-טען אַלטוואַרג און אַנדערע קליינינקיי-טען פון דער גרויסער ווירטשאַפט...

דער פרומער יאָסעלע האָט נישט זעהר זיך גענומען פון דעם צום האַרצען. סאַי איינענע הויזלייט און סאַי זייטיגע בע-קאַנטע, וועלכע זענען פלוצלינג אַריינ-געפאַלען אין אַזאַ קלאָגענדיגע לאַגע, ווי ער, פלעגט ער טרייסטען מיט די ווערטער פון „איוב" – „גאָט האָט געגע-בען, און גאָט האָט צוגענומען, און מען קען צום רבונו של עולם האָבען טענות?.. מען דאַרף זיין צופרידען, אַז מען לעבט וויינגסטענס..."

אגב, מען דאַרף צוגעבען, אַז אַפילו נאָכדעם, ווי די באָלשעוויקעס האָבען ביי ציימלינ'ען צוגענומען זיין גאַנץ געלד און זיין גאַנצע האָב און גוטס, וואָס זיי האָבען נאָר געקענט געפינען אין געשעפט און אין די בענק און אין אייזערנע קאַסטענס פון הויז גופא, איז נאָך ביי איהם געבליבען בעהאַלטען, פער-נעחש און פערגראָבען אַ היבש ביסעל פעריל און ברילליאַנטען און אַנדערע טייערע זאַכען, פון וועלכע מען האָט נאָך געקענט זיך שפייזען אין דער שטיל ביז די שלעכטע צייט וועט פערבייגעהן... האָט מען דאַן נאָך געגלויבט, אַז אַזאַ „ווילדע אַנשיקעניש" קען נישט לאַנג דויערן. ווי נאָר מען וואָלט איבערגע-קומען לענינס הערשאַפט, וואָלט ר' יאָ-סעלע ציימלין מיט זיינע פערבאָרגענע אוצרות ווידער „געווען אויפ'ן פערד", און דערווייל האָט ער זיך געפרעהט, אַז ער איז פריי פון געשעפט און קען אָפגעבען נאָר זיין צייט אויף תורה לער-נען...

פאַסירט האָט אָבער פיל ערגער. אין אַ יאָהר אַרום נאָך דער באָלשעוויסטי-שער איבערקעהרעניש, האָבען זיך צו-גערוקט די „ווייסע אַרמעען" אַלץ נעהנ-טער פון דרום-רוסלאַנד און פון סיביר צו דער „רויטער מאָסקווע". דעניקין פון איין זייט, קאָלטשאַק פון דער צווייטער זייט, מאַמאָנטאָוו פון דער דריטער זייט, אין מאָסקווע גופא האָט געבושועט דער בלוטיגער טעראָר, טויזענדער פון די געוועזענע קאַפּיטאַליסטען און רייכע פריצים זענען אַרעסטירט געוואָרען און אַריינגעשליידערט געוואָרען אין די פינ-סטערע קעלערן פון דער „טשעקאַ", ווייל מען האָט אויף זיי געוואָרפען אַ חשד, אַז זיי שטעהען אין געהיימע פער-בינדונגען מיט די קאָנטער-רעוואָלוציאָ-נערע גענעראַלען און שטיצען זיי אויס-צוראָטען די רויטע אַרמעע... און ביי יע-דען טריט, וואָס די גענעראַלען פלעגען מאַכען פאָרווערטס און זיך דערנעהנטערן צו מאָסקווע, פלעגט מען אין די קעלערן פון דער „טשעקאַ" דערשיסען אויף איין מאָל עטליכע הונדערט אַרעסטירטע קאַ-פּיטאַליסטען, כדי אָפּצושרעקן בלומרשט די זיגרייכע קאָנטער - רעוואָלוציאָנערע פיהרער – קאָלטשאַק'ן דעניקינ'ען און מאַמאָנטאָוו'ן...

איז מען אין אַ שרעקליכען ווינטערדי-גען פריהמאָרגען געקומען פון „טשעקאַ" און אַרעסטירט אויך ר' יאָסעלע צייט-לינ'ען, צוליב דער זעלביגער מורא, אַז ער זאָל נישט העלפען די „ווייסע גע-נעראַלען".

דאָס איז גראָד געווען אין יענע צייטען, ווען די ווייסע גענעראַלען זענען שוין געוואָרען רויט פון יודיש בלוט און אין די יודישע סינאַגאָגען פון מאָ-סקווע האָט מען געבעטען גאָט פאַר זייער מפלה. דאָס איז שוין געווען נאָך די גרויסע פשיטות אין אָריאָל און אין יעלעץ און אין באָריסאָגלעבסק, וואוּ-הין עס זענען זיך אָנגעלאָפען אין די מלחמה יאָהרען זעהר פיל יודען... קען מען זיך שוין פאָרשטעלען וואָס פאַר אַ מחותן ר' יאָסעלע ציימלין האָט דאַן געקענט זיין מיט דעניקין'ען און מיט קאָלטשאַק'ען.

רבקה'לע, ר' יאָסעלעס טאָכטער, וועלכע האָט דאָך גאָר נישט לאַנג אַזוי פיל געטון מיטצוהעלפען דער רעוואָ-לוציע – איז געלאָפען צו אַלע קאָמי-סאַרען, געבעטען זיך, דערוויזען, אַז אויף איהר פרומען טאַטען – כאָטש אַ געוועזענער קאַפּיטאַליסט – קען מען נישט קוקען ווי אויף די אַנדערע רו-סישע געוועזענע קאַפּיטאַליסטען, ווי למשל, אויף די טרעטיאַקאָוו, אויף די מאָראָזאָווס און די איבעריגע מאָסקווער מיליאָנערען, אויף וועלכע די ווייסע גע-נעראַלען לייגען ווירקליך זייערע האָפע-נונגען... די אַלע רייד און די אַלע טענות פון דער שעהנער יודישע טאָכטער האָבען אָבער געהאָלפען ווי אַ טויטען באַנקעס מען האָט ר' יאָסעלע'ן אויך געהאַלטען אַזוי פעסט און שטרענג, ווי די טרע-טיאַקאָוו'ס און די מאָראָזאָוו'ס... אוי-סער איהם זענען געווען אַרעסטירט נאָך עטליכע צעהנדליג געוועזענע יודי-שע גבירים אין מאָסקווע...

(פאָרזעצונג קומט)

ברוטאַלע מערדעריען, וואָס געהן דורך אונבעשטראָפט.

(אַבריף פון בודאַפּעשט).

די שווייצאַרישע רעגירונג איז מודיע, אַז גאָר אין גיכען וועט זיך אין בערן אָנהויבען דער פּראָצעס פונ'ם אונגאַרישען עמיגראַנט איוואַן פּאָן יוסט, וועלכער האָט מיט עטליכע חדשים צוריק אין גענף געגעבען צוויי שאָס דעם אונגאַרישען אויסערן-מיניסטער ד"ר בעטלען.

יוסט פערענטפערט זיך דערמיט. אַז ער האָט אויף דעם אופן געוואָלט אויפוועקען דאָס אייראָפּעאישע געוויסען און אָנווייזען אויף די שרעקליכע רדיפות, וועלכע ס'האָבען צו ליידען די יודען בפרט און די אָפּאָזיציאָנעלע עלעמענטען בכלל.

די אונגאַרישע רעגירונג, כידוע, האָט זיך בעמיהט צו דערגרייכען, מ'זאָל אָט דעם פערברעכער אויסליפערען אונגאַרן און זיי וועלען איהם דאָ משפט'ן. אַזוי ווי אָבער די שווייצאַרישע רעגירונג און די גאַנצע וועלט האָט געוואוסט, אַז וויבאַלד יוסט וועט קומען קיין אונגאַרן, וועט ער אָנקומען מיט אַ קאָפּ קלענער און ס'וועט הייסען, אַז אונטערוועגס איז ער בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, האָט די שווייצאַרישע רעגירונג נאָך לאַנגע ויכוחים בעשלאָסען דורכצופיהרען דעם דאָזיגען פּראָצעס אויף איהר אייגענער טעריטאָריע און ארויסצורופען דערצו אַ גרויסען טייל פון אונגאַרישע פּאָליטיקער און גלאָט אנשים חשובים. וואָס זאָלען פאַר דער גרויסער וועלט אויסזאָגען, וואָס געהט איינגענטליך פאָר אין אונגאַרן.

אַזוי אַרום וועט אמשר צום ערשטען מאָל אונגאַרן קומען פאַר'ן געריכט און ס'איז מעגליך, אַז די אינטערנאַציאָנאַלע וועלט וועט איצט געוואָהר ווערען פון די אַלע גרויסע רדיפות, הריגות, און רציחות, וועלכע קומען דאָרט פאָר און פון וועלכע מ'הערט גאָרנישט...

צו דער שוידערליכער געשיכטע פון אונגאַרן געהערט אויך פאָלגענדע בלוטיגע דראַמע:

אין דער לעצטער צייט האָט זיך דאָס בודאַפּעשטער געריכט בעשעפטיגט מיט אַנ'אונגאַרישען זשורנאַליסט לאַדיסלויס פעניעס, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז ער האָט "בעליידיגט" אַ הויכען אונגאַרישען סטאַראָסטע, וועלכען ער האָט פאָרגעוואָרפען, אַז ער איז אַ מערדער.

די מעשה דערפון איז אַזוי געווען:

אין דער אונגאַרישער שטאָט שאַלווייטענבערג זיצט איצט אַ סטאַראָסטע מיט'ן נאָמען שעפּעשיק. ווענגען אָט דעם סטאַראָסטע האָט דער זשורנאַליסט פעניעס געשריבען, אַז מיט אַ צייט צוריק, בשעת ער איז געווען פּערוואַלטער פונ'ם קרימינאַל אין בעלאַנפעלד, נישט ווייט פון בודאַפּעשט, האָט ער די יודען — אב־הם וויטריאַל, בעלאַ ניימאַן און נאָך זעקס אַנדערע געקוילעט אויף אַ שרעקליכען אופן, האָט זיי דערנאָך אויפגעשניטען די בייכער, אָנגעפּיהלט מיט שטיינער און אַלע אַכט יודען איבעראיינעם צוזאַמענגעבונדען און אַריינגעוואָרפען אין דעם טייך דונאַי, פון וועלכען מ'האָט זיי דערנאָך אַרויסגעצויגען.

די פאַמיליעס פון די הרוגים האָבען תיכף אָנגעקלאַגט צו דער מאַכט דעם דאָזיגען פיינעם סטאַראָסטע. די פּראָקוראַטור האָט אָבער "חוקר ודורש" געווען און האָט די פאַמיליע מודיע געווען, אַז ס'איז נישט פאַרהאַן קיין שום חשד, אַז שעפּעשיק זאָל האָבען גע'הרג'עט די אַכט יודען, וועלכע מען האָט דערנאָך אַרויסגעצויגען פון דעם דונאַי, מחמת ס'איז אַ גרויסע סברא, אַז זיי זענען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד...

אָט די מורעה פון דער פּראָקוראַטור האָט דער זשורנאַליסט פעניעס דערנאָך קריטיקירט אין אַ צייטונג און אָנגעוויזען, אַז עס איז עפּיס שווער צו גלויבען, אַז דער 74-יעהריגער וובריאַל וויטריאַל און זיין איידעם ניימאַן זאָלען זיך אַליין אויפשניידען די בייכער, זאָלען די בייכער אָנפילען מיט שטיינער און זיך דערנאָך צונויפבינדען איינער צום צווייטען און אַזוי זיך אַריינוואַרפען אין דער דאנוי... אַזאַ מין "זעלבסטמאָרד" איז נאָך נישט פאָרגעקומען זינט די וועלט שטעהט...

דאָס מאָל האָט אָבער נישט געשטערט, אַז מען זאָל פערפיהרען אַ פּראָצעס דוקא געגען דעם דאָזיגען רעדאַקטאָר פאַר פערשפּרייטען "ליגנערישע ידיעות", און אַזוי ווי דער רעדאַקטאָר איז ענטלאָפען פון אונגאַרן, האָט מען איהם פער'משפט אונטער די אויגען צו פערצען חדשים שווערע תפיסה...

נאָך ערגער איז מען זיך בעגאַנגען מיט אַנ'אַנדער'ן אונגאַרישען רעדאַקטאָר סעקעלי, וועלכער האָט געשריבען אין אַ היגער צייטונג, אַז אין "אונגאַרן געהען צו גרונד הונדערטער טויזענדער מענשען אין די תפיסות, ווייל זיי זענען סאָציאַליסטען אָדער יודען". פאַר אָט דעם אַרטיקעל האָט סעקעלי בעקומען דריי יאָהר שווערע תפיסה...

אָט אַזוי לעבט זיך עס ביים איינפיגען קורס אין אונגאַרן. מיר האָבען נאָר די איינציגע האָפנונג, אַז דורך דעם איצטיגען פּראָצעס אין בערן וועט אויפגעדעקט ווערען דער גאַנצער אונגאַרישער רעזשים און די גרויסע אינטערנאַציאָנאַלע וועלט וועט געוואויער ווערען, ווי אַזוי מיר לעבען.

ה. שוירער

זיין פרוי אדער נישט?

א פאמיליען פראָצעס אין פעטראָגראַד.

אין אַ פּעטראָגראַדער צייטונג געפינט זיך אַ בעריכט פון דעם פאָלגענדען געריכטס-פּראָצעס, וואָס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר די איצטיגע פאַמיליען-זיטען אין רוסלאַנד.

איוואַן מיכאַילאָוו, נאָך אַ יונגערמאַן, אַנ'אַרבייטער, האָט זיך פערליבט אין זיין שטיף-טאָכטער, אַ מיידעל פון אַ יאָהר זעכצעהן, און ער האָט אָנגעפאַנגען צו לעבען מיט איהר. זי האָט שפּעטער געבאָרען אַ קינד. און זיי האָבען אַזוי פרידליך געלעבט ביי אַ צוויי יאָהר צייט.

צוזאַמען מיט זיי האָט אויך געוואָהנט זיין פרוי, וועלכע איז געווען די באַבע פון דעם מאַנ'ס קינד. אָט דער מאָדנער צוזאַמענלעבען פון די 4 פּאַרשוין, פון דעם מאַן מיט די צוויי ווייבער, פון וועלכע איינע איז אַ געזעצליכע און די צווייטע איז איהר טאָכטער, וועלכע האָט געבוירען אַ קינד פון דעם שטיף-פאָטער האָט אָנגעהאַלטען ביז וואַנען דער מאַן און שטיף-טאַטע האָט פערלאָרען זיין אַרבייט.

דאַן איז דאָס צווייטע ווייב אַוועק און האָט ערקלערט, אַז איוואַן מיכאַילאָוו האָט איהר פערנוואַלטיגט און האָט דורך פּטוראָשינקעס איהר געצוואונגען צו לעבען מיט איהם.

איוואַן מיכאַילאָוו, איז אָנגעקלאַגט געוואָרען אין געריכט: אויפ'ן געריכט האָט ער גע'טענה:

"וואָס ווילט איהר פון מיר, זי איז דאָך געוועזען מיין פרוי, אָט די ניוראַ!" (אַזוי הייסט זי.) און אָט די, וועמען ער רופט אָן זיין פרוי, די ניוראַ, אַ יונגינקע. אַ דונקעלע מיט גראָהע אויגען, רופט אויס מיט אַ בעליידיגטען טאָן:

— ניין, איך בין נישט זיין ווייב!

— ווי אַזוי זשע איז זי נישט מיין ווייב, אַז זי האָט פרייוויליג אָנגעפאַנגען לעבען מיט מיר? מיר האָבען אַ קינד און מיר האָבען אַזוי פרידליך אָפּגעלעבט מעהר ווי צוויי יאָהר.—טענה'ט דער מאַן.

ניוראַ וויל אָבער אויף איהם נישט אַ קוק טון, און זי רעדט אויס:

— ער האָט אויך טיט מיין מאַמען געלעבט אין דער זעלבער צייט.

דאָ מישט זיך שוין אַריין די מאַמע:

— ניין ער האָט מיט מיר דאַן נישט געלעבט

ווי ניוראַ דערצעהלט, האָט מיכאַילאָוו מיט דריי יאָהר צוריק, ווען די מאַמע איז איינמאָל אַרויס פון הויז, איהר פערגוואַלטיגט.

— ווי אַזוי-זשע האָט איהר דערנאָך מיט איהם געלעבט? — פרעגט דער ריכטער.

— ער האָט מיך געצוואונגען! ער האָט געסטראַשעט אונז ביידען אַרויסצוטרייבען, מיך און דער מאַמען! וואוהין האָבען מיר געקענט געהן? אויפ'ן גאַס? מיר זענען דאָך פּראָסטע מענשען!

און די טאָכטער פערענדיגט:

— אַזוי לאַנג ווי ער האָט געאַרבייט, האָט ער אונז אויסגעהאַלטען. אָבער אָט האָט ער פערלאָרען זיין פּלאַץ און מיר דאַרפען איצט ביידע אַרבייטען פאַר איהם. ווילען מיר איהם מעהר נישט אויסהאַלטען!

ניוראַ האָט אַ חבר'טע, נאַסטיאַ, אַ יונגע פרוי, אויסגעפוצט אין אַ גרינעם זשאַקעט און אין העלע זאָקען. זי שטעהט פאַר'ן געריכט און דערצעהלט:

— ניוראַ האָט גענומען קומען צו מיר נעכטיגען. זי אַנטלויפט, זאָגט זי, פון שטיף-טאַטען, וועלכער לאָזט איהר נישט צורוה. איינמאָל האָב איך איהר זאָגאָר געכאַפּט מיט אַ שטריק. זי האָט זיך געוואָלט אויפהענגען... לעבען ביים שטיף-טאַטען האָט זי נישט געקענט, און אַוועקגעהן אויך נישט. טאַ פון וואַנען לעבט מען? און קליידען זיך דאַרף מען דאָך אויך! — זאָגט נאַסטיאַ.

שפּעטער ווייזט זיך אַרויס, אַז די נאַסטיאַ האָט געפיהרט ניוראַ'ן יעדען אָוונד איבער די "האָטעלען" און אַזוי אַראָפּגעפיהרט דאָס יונגע ווייבעל פון גלייכען וועג.

דאָס געריכט האָט פרייגעשפּראָכען מיכאַילאָוו'ן.

די ליבעס פון אקייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישען קייזערליכען הויף

פון ל. זאַכער מאַזאָך.

(15

22.

ביי דער רעגענטין.

די סאָלדאַטען זענען געלאָפען אין קאַזאַרמע און האָבען זיך באַלד צוריקגעקעהרט איינגאַנצען בעוואָפענט, מיט ראַנצעס אויפ'ן רוקען און מיט די ביקסען אויף די פּלייצעס.

די אָפיצירען האָבען זיי אויסגעשטעלט אין אָפּטיילונגען, דערנאָך איז יעליזאַוועטע אַרויסגעטראָטען פאַר זיי אין פראָנט און די פאָהן פון פאָלק האָט זיך געבויגט פאַר איהר.

דעמאָלט איז אַוועק איין אָפּטיילונג מיט אַ קאַפּיטאַן צו אַרעסטירען מיניכען און דעם מיניסטער אָסטערמאַן און גאָלאָווקינען, דעם הויף-מאַרשאַל לעווענוואָלדע און אַנדערע אָנגעזעהענע אָנהענגערס פון דער רעגענטין. יעליזאַוועטע אַליין האָט זיך געזעצט אין שליטען און איז געפאָהרען פאָראויס פון די איבעריגע סאָלדאַטען צום פּאַלאַץ פון דער רעגענטין.

אומבעמערקט איז זי צוגעקומען מיט די גרענאַדירען צום פּאַלאַץ און איהם אַרומגערינגעלט פון אַלע זייטען.

די סאָלדאַטען, וואָס זענען דאָרטען געשטאַנען אויף דער וואַך, זענען צוטומעלט געוואָרען. און ווען זייער קאַפּיטאַן האָט אַרויסגעכאַפּט זיין שווערד, איז יעליזאַוועטע צוגעשפּרונגען צו איהם מיט די ווערטער:

— איך בין די געזעצליכע צאַריצע, דער וואָס איז געגען מיר איז געגען רוסלאַנד!

דער קאַפּיטאַן האָט דערקלערט:

— מיין חוב איז צו פערטיידיגען מיין פּאָסטען. מיט מיין לעבען וועל איך איהם פערטיידיגען.

— דאָס געפעלט מיר, קאַפּיטאַן — האָט יעליזאַוועטע זיך אָנגערופען — דערפאַר בעשטים איך דיך פאַר א בריגאַדע-גענעראַל — האָט זי צוגעגעבען אין אַ בעפעלענדיגען טאָן — טו דיין חוב צו דיין צאַריצע.

דער קאַפּיטאַן האָט זיך מעהר נישט געקווענקעלט, ער האָט אַרויסגעצויגען זיין היטעל אויף זיין שווערד און אויסגעשריגען:

— לעבען זאָל יעליזאַוועטע פּעטראָוונאַ, אונזער צאַריצע!

די איבעריגע סאָלדאַטען פון דער וואַך זענען צוגעשטאַנען צו איהרע גרענאַדירען און האָבען זי אַריינגעלאָזט אינעווייניג אין פּאַלאַץ מיט לעסטאָק'ן און וואָראָנצאָוו'ן.

דערווייל האָט יעליזאַוועטע בעמערקט, אַז פון פערשידענע זייטען קומען אָן טונקעלע אָפּטיילונגען, וואָס האָבען מאַרשירט צום פּאַלאַץ.

— וואָס איז דאָס? — האָט זיך ביי איהר אַרויסגעריסען — צי האָט מען אונז נישט פערראַטען?

זי האָט אַ כאַפּ געטון די פאָהן פון פּרעאָבראַזשענסקי פּאָלק און זיך אַ וואָרף געטון יענער אָפּטיילונג אַנטקעגען מיט אַ מעריקווירדיגען מוט.

אַ רייטער איז צוגעפלויגען צו איהר: דאָס איז געווען אָסטראָווסקי.

— טריאומף — האָט ער אויסגעשריגען — איך האָב אייך געבראַכט דעם טאָבאָלסקער פּאָלק!

אין דער אייגענער צייט איז שובאַלאָוו אָנגעקומען מיט'ן פּאָלק פון דער לייבגוואַרדיע אויף פערד. זיי זענען געווען אָנגעטאָן אין ווייסע אוניפאָרמס און אין רויטע פּעלצען. אַנדערע אָפּטיילונגען זענען אָנגעקומען און ווען די סאָלדאַטען האָבען דערזעהן יעליזאַוועטען מיט די פאָהן אין די הענד, האָט אַ געשריי פון טויזענדער שטימען אַרויסגעהילכט:

— לעבען זאָל די צאַריצע! לעבען זאָל יעליזאַוועטע פּעטראָוונאַ!

* * *

די רעגענטין אַננאַ פאָן בראַונשווייג האָט זיך דעראויף גאָרנישט געריכט. ערשט מיט אַ ווייליל צוריק האָט זי זיך אונטערהאַלטען אין איהר בודואַר מיט איהר געליבטען, גראַף לענאַר. מיט אַמאָל האָט מען אָנגעקלאַפּט אין איהר טיר, האָט זי זיך נישט אָפּגערופען. אָבער אַז דאָס קלאַפּען איז געוואָרען שטאַרקער, האָט זי אַ פרעג געטון אויפגערעגט:

— ווער קלאַפּט עס אַזוי שפּעט?

— איך בין עס, אַננאַ — האָט געענטפערט פון דרויסען אַ קול.

— מיין מאַן — האָט זיך אָנגערופען די רעגענטין מיט אַ שמייכעל.

— איז דער הערצאָג אייפערזיכטיג? —האָט לענאַר געפרעגט.

— מסתמא שכור — האָט זי שטיל געענטפערט.

— מאַך דאָך אויף! — האָט דער הערצאָג געקלאַפּט ווייטער אין טיר.

— וואָס ווילסטו? וואָס דאַרפסטו? — האָט די רעגענטין זיך נישט אַ ריהר געטון. — איך בין אין בעט, איך וויל שלאָפען, עס ברענט דאָך נישט!

— איך האָב זיך ערשט דערוואוסט, אַז ביי די פּרעאָבראַזשענסקי גרענאַדירען אין קאַזאַרמע געפינט זיך איצט די פּרינצעסין יעליזאַוועטע און בונטעוועט נעגען אונז — האָט דער הערצאָג געשריגען פון יענער זייט טיר.

די רעגענטין האָט זיך צולאַכט.

— מסתמא ביזטו דאָרט גוט שכור — האָט זי איהם געענטפערט — געה, נעה שלאָף זיך אויס.

— איך בין נישט שכור, אַננאַ. איינער פון אונזערע מענשען איז געקומען מיר דאָס אָנזאָגען.

— יעליזאַוועטע? אין מיט'ן נאַכט? נו, גוט, גוט. מיר וועלען זעהן מאָ־גען.

— דו גלויבסט מיר נישט?

— איך גלויב דיר אַלצדינג; אָבער איצט וויל איך שלאָפען. מאָרגען וועלען מיר רעדען דערפון. אַ גוטע נאַכט — האָט די רעגענטין געזאָגט.

עס האָט זיך דערהערט ווי דער הערצאָג איז אַוועק פון דער טיר.

— אַזאַ מענש איז ער — האָט זיך דערנאָך די רעגענטין אָנגערופען צו איהר געליבטען — גלויבט אַלע נאַרישקייטען און וועקט מיך אין מיטען נאַכט.

— און אפשר איז עפּעס דאָ אין דעם? — האָט גראַף לענאַר בעמערקט. אפשר איז יעליזאַוועטע דאָרט?

— רעד נישט קיין נאַרישקייטען — האָט זי זיך ווידער צולאַכט. — איך קען זי. זי האָט עפּעס אַנדערש אין זינען ווי אויפצובונטעווען די סאָלדאַטען געגען מיר. נו, קוש מיך נאַריש, אַנשטאַט צו רעדען נאַרישקייטען! — האָט זי אַרויסגעפּליטשערט און צוגעדריקט זיך צו איהם.

און פּלוצלינג האָט זיך דערהערט אַ טומעל פון דרויסען.

ביידע האָבען זיך אַ כאַפּ געטון און אויפגעזעצט אין בעט.

— וואָס איז דאָס? — האָט זי אַרויסגעמורמעלט און איז מיטאַמאָל בערוועז געוואָרען.

לענאַר איז אַרונטערגעשפּרונגען פון בעט, איז צוגעלאָפען צו אַ פענסטער און אַרויסגעקוקט.

— עפּעס פּילוטען בעווייזען זיך אַרום פּאַלאַץ - האָט ער אַרויסגעמורמעלט. — סאָלדאַטען! זעה נאָר, זיי שטופּען זיך אויף די טרעפּ! גרענאַדירען פון פּרעאָבראַזשענסקי פּאָלק! — האָט ער אַ געשריי געטון — און לעסטאָק מיט וואָראָנצאָוו'ן פיהרען זיי!

אָ, דער הערצאָג איז גערעכט געווען: יעליזאַוועטע איז אויך דאָ און זי האַלט אַ פאָהן אין איהרע הענד!

די רעגענטין איז אויך אַרונטערגעשפּרונגען פון בעט.

און דאָ האָט זיך פון דרויסען דערטראָגען אַ הילכיגער געשריי:

— זאָל לעבען אונזער צאַריצע! לעבען זאָל יעליזאַוועטע פּעטראָוונאַ!

די רעגענטין אַננאַ איז געוואָרען היסטעריש.

— מיר זענען פערלוירען! — האָט זיך ביי איהר אַרויסגעריסען אַ געשריי און זי איז בלייך געוואָרען.

און אין אַ ווייליל אַרום האָבען זיך אין איהר טיר אַריינגעריסען לעסטאָק און וואָראָנצאָוו מיט אַ גאַנצער אָפּטיילונג פון גרענאַדירען.

— אין נאָמען פון דער צאַריצע יעליזאַוועטע פּעטראָוונאַ דערקלער איך, אַז איהר זענט אַרעסטירט, הערצאָגין! — האָט פייערליך אויסגערופען לעסטאָק.

דאָס לשון האָט איהר אָפּגענומען פאַר שרעק.

(פאָרטזעצונג קומט)

אכטונג! אכטונג
היטעל־סוחרים
פון לאָדז און אומגעגנט!

ווער עס נויטיגט זיך אין אויסאַרבייטען היטלען אָדער קויפען צו ביליגע פרייזען, זאָל זיך ווענדען אין די פּעראייניגטע היטע־, ־ווערקשטאַטען פון די קוואַליפיצירטע בעלי־מלאכות אויף פאָלגענדע אַדרעסען:

1) מאַטושיאַק, פרייהייטס־פּלאַץ 3,
2) באַנק, וואָלבאַרסקא 39,
3) לוסטמאַן, קאַשטשעלנא 4.

516

וויכטיגע נייהייט
פעלצווארען
אויף ראַטעס

מענער און דאַמען פעלצען אויך איינצעלנע פוטערלעך און גרויסען אויסוואַהל — — צו בעקומען ביי — —

I. SZWARCMAN
41 NARUTOWICZA 41 866
ס'ווערט אויך אָנגענומען אַלע אַרט רעפּעראַטורען.

לונגען־קראַנקהייטען!

רעקאָמענדירט דורך די ה"ה דאָקטוירים
Balsam Thlocolan Aqe
ביי סוכאָטעס, בראָנכיט, הוסט פערלייכטערט ביי פלעגמא, פערשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פערגרעסערט די וואָג פון קערפּער. „Balsám Thlocolán Aqe" פערקויפען אַפּטייקען. פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטייק 1462
A.Gąsecki w Wärszäwie, ul. Leszno 41

לעטשניצע פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַפּאָפּאָרט	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2$-$6^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט־און געשלעכט־קר.	11-10 2-1
ד"ר גאָלדשטיין־פּאַלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען־קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגיש־קראַנקהייטען	4-3 2-1.1
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר פּשופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א.גראָדזענטשיק	צאָהן־ארצט	7-3
נ. ראָזען	צאָהן־ארצט	2-9

צאָהן־פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קראָנען, טעטשען, א. אז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
דער גימנאַזיום־אינסטיטוט
היילונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר באַמלער.
אונטערזוכונג געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאַכט.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
דיזשור אין דער שבת.

די מאָדערנסטע
לאַמפּען
פאַר שפּייז־צימערן און קאַבינעטען

קויפט זיך אַמעסטען צו פאַבריקס פּרייזען נור ביי
ש. פ. שמאַלעוויטש
8 פּאָלודניאָווא 8
בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבעראַרבייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריע. אויך אַקספּידירט. 386

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען,
אז דער גרעסטער אויסוואַהל פון
געבעטע שטיהל
פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאַסאָנען, אויך זעמטליכע טאַפּעצירער־ארבייט, ווי: מאַטראַצען, קאַנאַפּעס, אָטאָמאַנען, רונדע טישלעך, גאַנדאַלקעס, איז נור צו בעקומען אַמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי
י. א. וואַטשעכאָווסקי,
10 נאַוואַמיעסקא 10.

Firma S. Billauer, Łódź
33 Cegielniana 33

מאַכט בעקאַנט די ג' קונדשאַפט, אז איך בעזיץ אויף לאַגער אַ רייכען אויסוואַהל פון פערשידענע טעפּיכע־, לויפער, גאַרדינען ווי אויך אַלעראַרט טאַפּעציר־צוראַטען און מעבעל שטאָפען.
ספּעציעל פערקויף פון ראָס־האָר פאַר טאַפּעצירער.

הורט פאַבריקס־פּרייזען! דעטייל

רעטשניצע (פאַר קומענדע קראַנקע)
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט
„SALUS"
גלובנא 41 טעל. 46-65.
איז געעפענט טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוו. זונטאָג — פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אינערע האַלז און אַז־קראַנקהייטען	פון 11 — 13
ד"ר לאַנדקאָ	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער־קראַנקהייטען	פון 11—12 און 4.30—6
ד"ר וויים	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1—2 און פון 6.30—7.30
שמערלאָווסקי	פרויען־קראַנקהייטען און אַקושעריע	2.30 — 3.30, 5.30 - 6.30 זונטאָג פון 12 — 1
זילבערשטראָם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס קראַנקה.	פון 11.30—1 און 7—8
ד"ר גאָלדבערג	אויגען־קראַנקהייטען	פון 10 30 - 12.30
ד"ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11—12 און פון 3—5
צאָהן ארצט פרוי לאַנדקאָ	צאָהן־און מויל קראַנקהייטען	9.30—12 און פון 4—7
סט. נעלבערג		12—2 און פון 7—8

אָפּעראַציעס, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, פּאָקען־שטעלען. אַלערליי אַנאַליזע, (ווי אורין, פלעגמע, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. נעבורטס־הילף בעראַטונגען פאַר מוטערס. קינסליכע ציין, קראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבען א. אז. וו. ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. וויזיטען אין שטאָדט.
שוץ־אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין. 314

מעבעל
קאָמפּלעט־איינריכטונגען ווי אויך איינצעלנע, קויפען אַלע ביי די עלטעסטע סאָלידע פירמע
I. M. TERKELTAUB
12 NARUTOWICZA 12
- Tel. 34-18 -
w podwórzu.
ווייל דאָרט איז די בעסטע אויסאַרבייטונג! די ביליגסטע פּרייזען! בעקוועמסטע בעדינגונגען

עלטסטער פעלדשער
י. באָרנשטיין
צעגעלניאַנא 51
צוריקגעקומען.
מאַכט זעמטליכע איינשפּריצונגען צו ביליגע פּרייזען. 1152

שייטלען
פון פערשידענע קוואַליטעטען האָאַר, פּערש. מאָדערנע גוטע אויסאַרבייטונג, רעעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען קאַמיעננא 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאַנג 2-טען שטאָק ביי בצלאל פּאַרושעצקי.

שטריק־מאַשינען
איין 8-טער 60 צענטימ. מיט 2 פּאָר רעזערוו נאָדעל־בעטען איז צוליב מאַנגעל אין פּלאַץ ביליג צו פערקויפען ביי מיכעל, קילינסקי 145. 716

רעכטסקאָנסולענט
ס. העלפער
ג. געהילף פון אַדוואָקאַט היינסדאָרף אויס וואַרשאַ, וואוינט יעצט
וואָסקאַדניאַ 36.
איבערנעהמט אַלעראַרט סּפּראַוועס. 110
עמפּפאַנגט שטונדען פון 3 — 7.

בעקאַנטמאַכונג.
די בעוו. פירמע **ה. לאָזניק** האָט געעפענט א פראַנט־
מעבעל־געשעפט
אויף נאַוואָסקאַ (דלוגאַ) 44, טראַמוואַי 6 און 8 קויפט פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, פעלצען, אונטערגער, ניי־מאַשינען א.ז.וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען
בעמערקונג: אין געשעפט איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע מעבעל אין גוטען צושטאַנד פּרייזווירדיג צו פערקויפען. (פּריוואַט־וואוינונג בענעדיקטאַ 28).

בעקאַנטמאַכונג.
1913

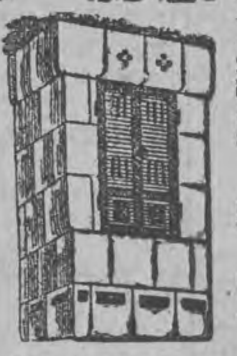

איך מאַך בעקאַנט מיינע ג. קונדשאַפט, דאָס די פאַבריק פון שאַמאַט־אייווען און קיכען פון די בעוואוסטע פירמע גרינהאָלץ און ראָזענבלום פון וואָלטשאַנסקאַ 63 איז געוואָרען סעפּאַרירט און כ'האָב געעפענט אַ פאַבריק אויף
37 פּעטריקאָווער 37,
וואו איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע
שאַמאַט־אייוועו און קיכען.
רעעלע בעהאַנדלונג! פּינקטליכע אויספיהרונג! מיט אַכטונג
י. גרינהאָלץ, פּעטריקאָווער 37.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן־קר.	3—4
ד"ר קרשנער	קינדער־קראַנקהייטען	9—12 4—5.30
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	10—12 5—6.30
ד"ר לוביטש	הויט־און געשלעכטס קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גהסטעסקר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	12.30—2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	$1-2^1/_2$
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס־הילף	3—4

פּאָטאָ־טעראַפּיע, שפּר־שטראַהלען ווי שטעלען א. ז. וו. פּאָקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין פלעגמע און בלוט. 2130

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשפּין	צאָהן־ארצט	9—2 נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקא טמאַראַאַרפּע	צאָהן־ארצט	3—7.30

קינסטליכע ציהן, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאַג.

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליה וברכתיך:
איך האָב די עהרע מיטצוטיילען, אז איך האָב מיין ביוראָ אי' ערגעטראָגען פון פּעטריקאָווער 18 אויף
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער. דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52,
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעם לויט'ן אוסטאַוו, קלאָוזעס, ואבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַמאָזיציעס, אָדוואַ־לאַטעס, רעקורסען־ וועגען קאָנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו, ביטעס צו אַלע פּאָ־ליציי־בעצירקען, שותפות־אַקטען, סטאַטו־טען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַטויזיעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503
רעכטס־קאָנסולענט י. מאַנעלאַ
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדני א52
שנעל, רעעל און ביליג!

אַבאָנעמענטס־פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש -- 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער.—פּאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע ניט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט.

אַנאָנסען־פּרייז:
פאַר אַ מיל.מעטער שורה מער'ן טעקסט 15 גראָשען, פּריוואַט 20 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פּריוואַט 30 גראָשען. נאָכ'ן טעקסט 10 גר. פּריוואַט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער. פּאָלניש'ע ערשטע — 50 פּראָצ. טייערער. —

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman